

Oslavy chrámového sviatku sv. Dimitrija Solúnskeho v Košiciach - mestskej časti Šaca a povýšenie do hodnosti protodiakona o. Milana Mandzáka

Odkaz

sv. Cyrila
a Metoda

Mesačník Pravoslávnej cirkvi
na Slovensku

Заповіт

св. Кирила
і Мефодія

Roč. LXVII/2021 ISSN 0139-9012

12/2021

Duchovní Zastupiteľstva Pravoslávnej cirkvi v českých krajinách a na Slovensku slúžili panychídu pri hrobe metropolitu Jejevferija (Voroncova), prvého metropolitu autokefálnej Pravoslávnej cirkvi v Československu, v Sankt-Peterburgu

Oslavy 70. výročia intronizácie Jejevferija (Voroncova), prvého metropolitu autokefálnej Pravoslávnej cirkvi v Československu, v chráme sv. Nikolaja Divotvorcu v Koteľníkách pri Zastupiteľstve Pravoslávnej cirkvi v českých krajinách a na Slovensku v Moskve

Oslavy chrámového sviatku sv. Dimitrija Solúnskeho v Brezovej pod Bradlom

Oslavy chrámového sviatku sv. archanjela Michala na zámku Zvolen

**POSOLSTVO POSVÄTNEJ SYNODY
PRAVOSLÁVNEJ CIRKVI V ČESKÝCH KRAJINÁCH A NA SLOVENSKU
CHRISTOVO NARODENIE 2021**

Duchovní otcovia, bratia a sestry

ΧΡΙΣΤΟΣ ΓΑΙΧΔΑΕΓΓΕΛ!

V Betleheme uprostred noci – v dobe, kedy je tma najväčšia – zažiarilo veľké svetlo a zaznel mocný hlas anjela: **«Nebojte sa! Zvestujem vám veľkú radosť – v Dávidovom meste sa vám dnes narodil Spasiteľ!»**¹ (Lk 2, 10-11). Tento hlas sa ozýva i teraz, v dobe neistoty, spôsobenej pandemiou, aby znova priniesol ľuďom svetlo nádeje, sviatočné stíšenie, duchovnú radosť.

Niektorí z nás sa možno budú usilovať zakryť svoje znepokojenie a obavy zvyčajným spôsobom – tradičnou vianočnou výdobou, zábavou, darčekom. Ďalší budú kvôli «znameniam» doby, čo prežívame, vyťahovať apokalyptické prorockvá a vyzývať k náboženskému fundamentalizmu, hraničiacemu s extrémizmom. Ale v skutočnosti sme všetci ľudia počas vianočných sviatkov povolaní k čomusi úplne inému –

sme pozvaní odhaliť pre seba podstatu sviatku Christovho Narodenia, ukrytú v anjelovej zvesti: **«Dnes sa vám narodil Spasiteľ!»**

Každodenne sme doslova zavalovaní množstvom rôznorodých, častokrát protichodných informácií. Preto aspoň na chvíľu prestaňme počúvať tých, čo sa usilujú vyvolávať paniku a podnecovať rozdelenie. Aspoň na chvíľu si prestaňme všimáť tých, čo sa našu neistotu usilujú využiť pre svoj prospech. Aspoň na chvíľu v tichu vianočných sviatkov prestaňme venovať pozornosť hluku tohto sveta a začujme vo svojom srdci volanie anjela,

¹ Не бойтеся: се бо благовѣстѣю вамъ радость велию... ѡкъмъ рождѣнъ вамъ днѣсь спѣсъ... во градѣ дѣдовѣхъ.

Práve preto sv. Gregor Palamas vyhlasuje: **«Nejestvuje nič, čo by bolo zázračnejšie a vzácnejšie než jaskyňa a jasle, detská vanička a plienky – pretože zo všetkého, čo Boh odnepamäti stvoril, nie je nič, čo by bolo Božskejšie alebo užitočnejšie ako Christovo Narodenie»⁴.**

Christos neprišiel na svet, aby priniesol nejakú novú ideológiu či založil nové náboženstvo. On prišiel, aby nám ukázal nový spôsob života. Žiť pre iného, žiť v spoločenstve – toto je Jeho odkaz. Ak Ho necháme znova sa narodiť v našich srdciach a zapáliť v nich oheň lásky, z betlehemskej jaskyne znova zažiarí svetlo – svetlo nádeje na premenu sveta k lepšiemu cez premenu nás samých.

Nech nám Boh zo Svojej dobroty daruje duchovne bohaté prežitie sviatku Christovho Narodenia a požehná Svojou milosťou Nový rok 2022!

† Rastislav

arcibiskup prešovský
metropolita českých krajín a Slovenska

† Michal

arcibiskup pražský a českých krajín

† Simeon

arcibiskup olomoucko-brnianský

† Juraj

arcibiskup michalovsko-košický

† Izaiáš

biskup šumperský

---

⁴ Homília na Christovo Narodenie.

Slovo na sviatok Uvedenia Presvätej Bohorodičky do chrámu

Sviatok Uvedenia Presvätej Bohorodičky do chrámu predstavuje historickú udalosť, ktorá sa uskutočnila, keď mala Bohorodička 3 roky a jej rodičia Joakim a Anna sa rozhodli splniť svoj sľub. Pred narodením svojej dcéry sa totiž títo starí a po celý život bezdetní spravodliví manželia Bohu zaviazali, že ak ich požehná dieťaťom, tak jeho život zasvätia pre službu Hospodinovi. A dnes prišiel čas splniť daný záväzok.

Svätá Tradícia Cirkvi nám celú túto sviatočnú udalosť popisuje v súlade so zvykmi vtedajšej doby. Prínos maličkého dievčaťa na vychovanie do Jeruzalemského chrámu bol veľkou slávnosťou. Okrem rodičov sprevádzali dieťa dievčatá so sviečkami a dieťa prijímal v chráme veľkňaz Zachariáš. No od tohto momentu končí obvyklý priebeh tejto udalosti a stanú sa dve veci, ktoré tak ako predtým aj dnes na sebe nesú pečať zázraku. Bohorodičku postavajú na prvý schod chrámového schodiska, ktoré má 15 vysokých stupňov. Trojročná Mária zdoláva ostatné schody bez ľudskej pomoci, čo je u tak maličkého dieťaťa vzhľadom k jeho telesným parametrom nemožné. Cirkevná tradícia nám to objasňuje tak, že jej pomáhali sv. anjeli. Tento zázrak je predobrazom spojenia Bohorodičky s nebom. Schody sú vnímané ako Jakubov rebrík, po ktorom nebo zostupuje na Zem a pozemské vystupuje do neba. Jakubov rebrík bol Cirkvou vždy chápaný ako starozákonný predobraz Presvätej Bohorodičky. Ona ako prvá ukazuje, že za ňou všetci ľudia môžu zázračne vystúpiť do neba, a že skrze ňu nám bude otvorená cesta k Bohu.

Ďalšou ešte viac nepochopiteľnou skutočnosťou je vstup Bohorodičky do Svätejny Svätých. Nepochopiteľnou preto, lebo do tejto najsvätejšej časti Jeruzalemského chrámu vstupoval len veľkňaz, aj to iba raz do roka. Keď k tomu pridáme horlivosť, s ktorou Židia dodržiavali všetky chrámové zvyky, zdá sa nemožné, aby sa na také miesto dostalo 3 ročné dievča. Lenže, ako vieme, Bohorodička nebola obyčajné dievča, čo si pod vplyvom prorockého daru uvedomoval aj veľkňaz, ktorého rozhodnutie a autoritu nemohol nikto spochybniť.

No väčšiu dôležitosť než „ako“ sa Bohorodička dostala do Svätejny Svätých, tu dostáva iná otázka, prečo? Odpoveď na ňu je ukrytá v dnešnom čítaní z listu apoštola Pavla, v ktorom apoštol popisuje Svätyňu Svätých a okrem iného aj pozlátenu archu zmluvy. A práve to stelesňuje Bohorodička, oduševnenú archu pozlátenu Svätým Duchom. Ako sa spievalo v predvečer sviatku na večerni v druhej litijnej stichire: „**Dnes je do Božieho chrámu vedená Bohorodička, chrám, v ktorom sa usídlil Boh.**“

V dobe, keď Bohorodička prichádza do chrámu, je Svätyňa Svätých prázdna. Tá archa, ktorá sa nachádzala v pôvodnom chráme, bola stratená. Ako keby ten predobraz ustupoval, keď prichádza ten skutočný obraz, Bohorodička, v ktorej sa uskutoční stretnutie Boha s človekom.

Okrem týchto zázračných udalostí, ktoré predchádzajú narodeniu Isusa Christa, nám tento sviatok pripomína, aká vznešená bytosť je človek. On je svätyňou vesmíru. On je Svätyňou Svätých, v ktorom ako v živom chráme prebýva Hospodin. Máme túto našu hodnotu vidieť nielen v sebe, ale aj v ostatných ľuďoch. Lebo každý z nás je vyzvaný, aby sa stal o túto sviatosť a ochraňoval ju pred pádom do hriechu.

Jerej Viktor Čabiňak

UVEDENIE PRESVÄTEJ BOHORODIČKY DO CHRÁMU (O ikone sviatku)

Sviatok Uvedenia do chrámu Presvätej Bohorodičky je druhým z tzv. dvanástich veľkých cirkevných sviatkov. Spoločne s Bohorodičkou by sme do chrámu mali vstúpiť aj my – to je jedna z ideí sviatku. Náš vchod do chrámu má byť podľa vzoru Prečistej Márie, t.j. plný pokory a lásky, dobrovoľný a rozhodný. Ikona sviatku je založená na apokryfnom evanjeliu Jakuba. Píše sa v ňom, že keď dieťaťko – Mária dovŕšila tretí rok života, spravodliví rodičia Joakim a Anna ju priviedli do jeruzalemského chrámu v sprievode mladých panien, ktoré v rukách držali horiace sviece. Túto udalosť predpovedal žalmista, keď nadchnutý Svätým Duchom zvolal: „**Privedú sa panny v zástupe za ňou... privedú sa v radosti a veselosti, privedú sa do Kráľovho chrámu**“ (Ž 44, 15–16). Keď takto všetci prišli do Jeruzalema k chrámu, privítal ich kňaz Zachariáš, ktorý prijal dieťa, pobožkal ho, požehnal a vošiel s ňou do chrámu. Tam ju vzal do najsvätejšej časti – Velsvätyne, kde mohol vstupovať len veľkňaz, a to len raz do roka. Táto udalosť predznamovala, že do chrámu vošla tá, ktorá nahradí stratenú Archu zmluvy, v ktorej, ako Izraeliti verili, tajomne prebýval Hospodin Boh. Bohorodička sa neskôr skutočne stala tajomnou Archou, do ktorej sa telesne usídlil Boží Syn. Rodičia Joakim a Anna potom odišli domov a Mária zostala v chráme na službu. Jej výnimočnosť potvrdil aj archanjel Gabriel, ktorý jej do chrámu nosil pokrm.

Ikona zachytáva takmer všetky udalosti, ktoré sú zachytené v spomínanom diele. Hoci sa ikona sviatku postupom času menila, stále si zachovala typické prvky. V centre ikony je postava malej Presvätej Bohorodičky. Odetá je do klasického dvojdielného odevu ako do-

spelá, črty tváre sú tiež dospeljšie a vôbec nepripomínajú dieťa vo veku troch rokov. Nie je to chyba, ale úmysel ikonopiscov vyzdvihnúť duchovnú zrelosť a vyspelosť malého dieťaťa. Odev pozostáva z dvoch častí a je to klasický odev bohatších palestínskych žien. Jej odev je už ten, v ktorom sa Bohorodička zobrazuje (až na malé výnimky) na všetkých svojich ikonách. Na vrchnom červenom plášti vidíme tri ornamente – hviezdičky, hlava Bohorodičky je zakrytá a spodné rúcho je modré. Jej vznešený odev symbolizuje jej urodzený pôvod z rodu kráľa Dávida, hoci Joakim a Anna už neboli bohatí. Odev tiež symbolizuje budúcu vznešenú službu Bohorodičky pre celý ľudský rod. Spravodlivý Joakim s Annou sa zvyčajne zobrazujú hneď za Máriou, držiac sviečky, zriekavejšie za sprievodom (v sprievode) mladých dievčat, panien, ktoré sprevádzali rodičov a Máriu do jeruzalemského chrámu. Aj mladé devy držia v rukách sviečky, čím umocňujú sviatočnú atmosféru tejto udalosti. Ich počet nie je pevne stanovený – najčastejšie je ich sedem. Pred chrámom sprievod víta veľkňaz Zachariáš, ktorého postava sa nachádza na pravej strane ikony. Má typický odev starozákonného kňaza a nakláňa sa k Bohorodičke s vystretými rukami. Malá Mária na znak prijatia služby v jeruzalemskom chráme toto gesto opakuje. Na mnohých ikonách sa v hornej časti, zväčša vpravo, zobrazuje scéna, v ktorej Presväta Bohorodička prijíma potravu od anjela. V pozadí sa nachádzajú budovy Jeruzalema, ktorých strechy sú spojené červeným plátnom, čo pripomína, že udalosť sa odohrala vo vnútri jeruzalemského chrámu (na nádvorí). Samozrejme nechýba nadpis potvrdzujúci, že ide o udalosť Vstúpenia Bohorodičky do chrámu.

Protodiakon Ján Husár

MÁTE RADI ROZHOVORY O VIERE?

Nedávajte sväté psom, ani nehádzte svoje perly pred svine, aby ich nepošliapali svojimi nohami, neobrátili sa a neroztrhali vás. **(Mt 7, 6)**

Koho srdce je plné vášní, toho je aj jazyk nimi poháňaný. Taký, keď začne hovoriť o duchovnom, bude uvažovať a argumentovať pod vplyvom vášní. Múdry odhalí takého človeka hneď pri prvom stretnutí, a čistý zacíti jeho zápach. **(Sv. Izák Sýrsky)**

Ak sa stretnete s rovnako zmysľajúcimi ľuďmi, prečo by ste s nimi nerozprávali o vie-re? Takýto rozhovor je pre kresťana lepšia a slušnejšia, než nejaké puste a prázdne slová. Prečo si nevypočuť duchovne rozumnú reč dobre zmysľajúceho človeka, alebo prečo neodovzdať to, čo sami poznáme? Ale ak vznikne spor, je rozumnejšie sa mu vyhnúť, lebo apoštol, ktorý zakazuje hádky, hovorí, že takýto rozhovor neposlúži na osoh, ale na skazu počúvajúcich. V takomto prípade je lepšie rozhovor prerušiť, no rozumne, s pokorou, zmenou predmetu rozhovoru, alebo postupným vycúvaním z neho, len nie okamžitým zmĺknutím. Lebo takéto mlčanie môže u sporiacich sa ľahko zrodiť myšlienku, že nestojíte o ich myšlienky alebo že s nimi nechcete rozprávať, pretože ich nepovažujete za hodných rozhovoru s vami. V každom prípade je potrebné snažiť sa s každým človekom zmierovať a nie zaťahovať do vášne hnevu. Vedzte, že pre oponenta je akékoľvek poučenie neosožné, lebo poučí sa len ten, kto poučenia hľadá a želá si byť poučený. **(Sv. Makarij Optinský)**

Jedno v Christu

(K tematike 24. nedele po Päťdesiatnici)

Prišiel a zvestoval pokoj vám, čo ste boli ďaleko, a pokoj tým, čo boli blízko; lebo skrze neho máme obaja v jednom Duchu prístup k Otcovi. Teda už nie ste cudzinci ani prišielci, ale ste spoluobčania svätých a domáci Boží, zbudovaní na základe apoštolov a prorokov, pričom uholným kameňom je sám Christos Isus. V ňom celá stavba pevne pospájaná rastie v svätý chrám v Pánovi, v ňom ste aj vy vbudovaní do Božieho príbytku v Duchu (Ef 2, 17-22).

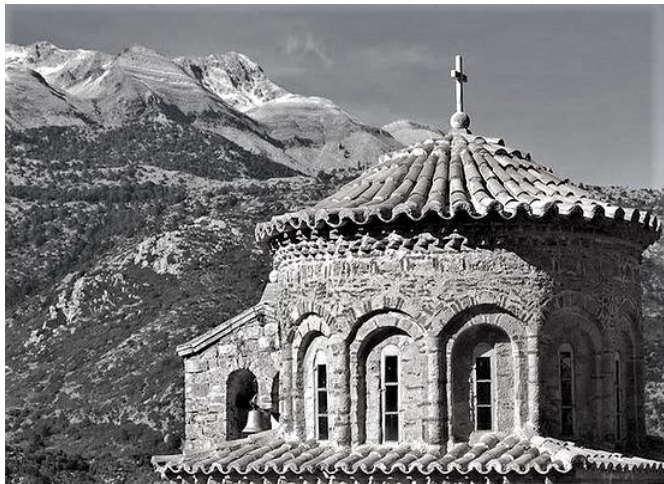
Isus Christos zmieril medzi sebou pohanov i Izraelitov, ktorí vierou v Christa ako Spasiteľa tvoria jedno spoločenstvo v Christu, v jeho Tele - Cirkvi. Vďaka Christovej spasonosnej obeti na kríži bolo zničené doteraz pretrvávajúce nepriateľstvo. Ide o nepriateľstvo medzi ľuďmi a Bohom, ale aj medzi ľuďmi navzájom. Apoštol Pavol učí o tom, čo Christos vykonal pre ľudí, ale pripomína blahú zvesť, ktorú Christos dával ľudstvu od prvého dňa svojho verejného účinkovania. Bola to zvesť o pokoji, ktorý bol predurčený všetkým, či už boli blízki, alebo vzdialení Bohu, pohania či Izraeliti. Boh chce, aby všetci ľudia boli spasení a dosiahli poznanie pravdy. Christos je naším pokojom, keďže v ňom sme

cez odpustenie našich hriechov zmierení s Bohom a ľuďmi navzájom. V našich srdciach môže už prebývať Božia láska.

Láska dokáže nahraďiť naše nepriateľstvo vo vzťahu k Bohu a ľuďom, stáva sa základným pilierom našich vzájomných vzťahov, ktoré môžeme nazvať bratskými vzťahmi v Chris-

tu. Bez toho je pravá a živá ľudskosť nemysliteľná a nedosiahnuteľná. Z tohto dôvodu je láska základným zákonom soborného života v Cirkvi. Bez nej nemôžeme hovoriť o Cirkvi a jej svedectve pravdy v tomto hriešnom svete.

Cirkev je prostredím spásy. V nej sa nanovo rodíme z vody a Ducha, aby sme boli novými ľuďmi v Christu, živým chrámom Božím, živými údmi tela Cirkvi. Z tohto dôvodu nám Isus Christos zanechal tento odkaz: „**Nik neprichádza k Otcovi, ak len nie skrze Mňa**“ (Jn 14, 6). A kto v Christu prichádza k Otcovi, má v sebe aj Ducha pravdy, ktorý ho vovádza do celej pravdy. Takto nám Christos svojím vykupiteľským dielom otvoril cestu a prístup k Trojedinému Bohu. Vo vykupiteľskom diele našej spásy všetko vychádza od Otca skrze Syna a v Duchu Svätom. Vidíme to aj v duchovnom, sviatostnom a modlitebnom živote Cirkvi. Je to základný princíp duchovného života členov Cirkvi. Aktívny život v Cirkvi je cestou spásy, pretože je to život v Christu, život v Bohu.

Pohania sú Christom začlenení do jeho Tela - Cirkvi, ktorej je Hlavou. Môžu žiť nový duchovný život v jednote a spoločenstve so svätými, čiže s ostatnými živými údmi Cirkvi Christovej, bratmi v Christu. Táto skutočnosť podnetila Pavlova myseľ k tomu, aby napísal: „**A tak teda už nieste cudzinci ani prišelci, ale ste spoluobčania svätých a domáci Boží**“. Ľudia, ktorí boli donedávna cudzí Bohu, teraz vedú skutočný duchovný život. Žijú tými istými darmi Božej blahodate, posilňujú sa tými istými svätými tajinami, tými istými duchovnými cnosťami, čiže Evanjeliom, pravdou, láskou a tiež Duchom Svätým. To je to, čo ich učinilo deťmi a synmi Božími podľa blahodate, vďaka čomu sa stali spoluobčanmi svätých a domácimi Božími, členmi svätej rodiny Božej. Odteraz ich domom je nielen zem, ale už aj nebo, lebo sú v Christu povolani k večnému životu, k životu s Trojediným Bohom. Veriacim v Christa nieje nič cudzie čo je Božie, lebo sa stali synmi Božími. A keď sú synmi Božími, sú tiež dedičmi Božími.

Život v Cirkvi je život so svätými a život v láske Christovej, ktorá zjednocuje. Cirkev je významná stavba, ktorej uholným Kameňom je Christos, základom sú apoštoli a proroci.

Keďže je to živá stavba a duchovne sa buduje mocou Božou, apoštol Pavol správne hovorí, že Cirkev rastie v Christu. On je všetkým pre všetkých; pre apoštolov, prorokov či svätých. Christos je prameňom viery, pravdy a lásky, preto jedine v ňom môžeme byť spasení, jedine Jeho máme nosiť vo svojom srdci a vo svojej mysli. Keď tak urobíme, aj my budeme ako živé kamene, z ktorých sa buduje duchovný dom - Cirkev (1 Pt 2, 5). Nikto sa nemôže stať „domácim Božím“, ak nežije v spoločenstve jednej, svätej a všeobecnej Cirkvi Christovej, ktorej Hlavou je - Christos. Cirkev je príbytkom Božím v Duchu, bez ktorého by sme nemohli byť živými kameňmi, z ktorých sa buduje náš duchovný dom - Cirkev. Pamätajte na to my, kresťania, že sme nositeľmi Ducha, nositeľmi Boha.

Prot. Ondrej Semanco

Keď hľadáme pomoc tam, odkiaľ pomoc neprichádza... ***(K tematike 24. nedele po Päťdesiatnici)***

V dnešnom Evanjeliu sa píše o Jairovi, ktorý bol predstaveným synagógy. Prišiel poprosiť Isusa, aby prišiel do jeho domu a uzdravil jeho 12-ročnú dcéru, ktorá zomierala. Medzitým prišla žena za Isusom, ktorá mala 12 rokov krvotok a minula na lekárov celý svoj majetok, ale bez úspechu. V momente, keď sa dotkla Isusových šiat, bola uzdravená. Keď sa Isus otočil, povedal: „**Kto sa ma dotkol?**“ Apoštol Peter sa ozval so slovami: „**Učiteľ, ved' sa tlačia na Teba zástupy a tisnú Ťa!**“ Isus odpovedal: „**Nieкто sa ma dotkol, lebo som pocítil, že vyšla zo mňa sila.**“

Aj dnes, po vyše 2000 rokoch môžeme badať paralelu medzi udalosťami apoštolských čias a dneškom. Ide o nás ľudí, ako sa vieme hľadať, keď sa dostaneme do zdravotných problémov. Najprv utekáme k lekárom, potom k alternatívnej medicíne, šarlatánom a potom, ak.... tak na rad prichádza posledná možnosť – Boh. Presne ten Boh, Ktorého často nechávame za dverami čakať, lebo „však On počká“. Je pravdou, že On čaká na naše obrátenie každý deň, pretože je trpezlivý a mnohomilostivý. Na jedno sme možno pozabudli, a to je to, či tú Božiu trpezlivosť a ľudomilnosť nepredbehne naša smrť, tak duchovná, ako aj fyzická. Kde môže dnes človek brať istotu, že ten čas ešte má? Keď sme mali 20 – 30 rokov, zdalo sa, že život je pred nami. Ale zrazu ak vidíme, že rýchlo umierajú mladí či starí, tak rozhodne je na mieste sa zamyslieť, že je smiešne si niečo plánovať. Duchovní otcovia iste vedia o čom je reč vzhľadom k tomu, s koľkými ľuďmi sa stretávajú a s akými informáciami pracujú. Preto častokrát kňazi môžu len krútiť hlavou nad konaním mnohých ľudí, ktorí sa rútia do nerozvážnych krokov, ktoré neskôr prinesú len problémy a zamotanie sa do vlastných predstáv „správnych riešení“.

Pre pravoslávneho kresťana je cudzou jeho existencia bez Boha, mimo chrámu, mimo Cirkvi. Preto bude užitočné ak si uvedomíme, že posledné, čoho sa nechceme vzdať, je Pravoslávna cirkev. Teraz nemám na mysli štatistiku sčítania obyvateľstva, ale hlboké presvedčenie o tom, kde patríme nielen podľa krstu, ale aj podľa presvedčenia. Je to prvý dotyk s našim Spasiteľom Isusom Christom, ktorý nám dáva možnosti uzdravenia sa tak duchovne, ako aj

telesne, a nebojím sa povedať, že aj psychicky. Netreba sa nechať oklamať, že sme len jedna z mnohých denominácií (cirkvi). Sv. otcovia prízvukujú, že v texte Sv. Písma: „**Ja som cesta, pravda i život**“ (Jn 14, 6) je zrod, proces a cieľ nášho duchovného života. Tak ako sv. Trojica je nedeliteľná, tak aj tieto etapy duchovného života nemožno vytrhávať z kontextu. Človek ako koruna tvorstva je celok materiálno-duchovného bytia, preto je potrebné ho vnímať komplexne. Preto sa musíme snažiť najprv každý sám tú svoju komplexnosť nezanedbať do času, kedy už sami nebudeme schopní si pomôcť. Boli prípady v minulosti, že duchovné choroby prenikli do fyzických chorôb, ale rovnako to môže byť aj opačne, ak bude veriaci národ Boží permanentne udržiavaný v strachu a beznádeji. V Cirkvi musíme vždy nachádzať vieru, lásku a nádej, pretože ak už tu ju prestanú ľudia nachádzať, tak bude načase si klást' otázky, či sme sa príliš neasimilovali so svetskými inštitúciami, ktorým je osud človeka čím ďalej, tým viac ľahostajnejší.

V súčasnosti čokoľvek môže nalomiť náš duchovný život. Nevieť si predstaviť duchovný rast kresťana bez možnosti prijímania sv. Eucharistie, či spovede alebo bežných modlitieb. Ak sa tieto spasonosné duchovné prostriedky vytratia z jeho života, tak svetlo na konci pomyselného tunela neuvidí mnoho ľudí. Zdravotné problémy nás môžu viesť k viere a zároveň k slovám Spasiteľa, ktoré povedal žene, ktorá sa ho dotkla: „**Chod', tvoja viera Ťa uzdravila**“. Uzdravila sa telesne aj duchovne, a to je zmysel našej viery, aby sme sa aj my takto uzdravovali. Na to zomrela Jairova dcéra, o ktorej Spasiteľ povedal, že len spí. Keď povedal: „**Dievča, hovoriť Ti vstaň!**“, tak do nej vrátil duch. Chytil ju za ruku a dal dcéru otcovi. Zrazu videli silu duchovného života, ktorý môže kompletne zmeniť aj fyzický život len k lepšiemu.

Beda by bola, ak by nás „viera“ viedla k apatii a následne k ignorácii cirkevného života, lebo potom by všetko muselo vstať z popola osobného či spoločenského života ako Cirkev v Rusku po boľševickom plienení a ničení cirkevného majetku. Sila, ktorá vychádza z Isusa Christa je silou viery a odhodlania priniesť aj seba ako obeť. Ona uzdravuje, lebo mení človeka ešte predtým, než sa mu dostane odpustenia.

Prot. Miroslav Humeník

Slovo k 25. nedeli po Päťdesiatnici - Podobenstvo o milosrdnom Samaritánovi

V dnešnom podobenstve kladie učiteľ zákona Isusovi otázku, ktorú môžeme nazvať kardinálnou ľudskou otázkou, otázkou o konečnom zmysle ľudského bytia: „**Učiteľ, čo mám robiť, aby som bol dedičom večného života?**“ Christos ho odkazuje na Sväté Písmo, ktoré on ako učiteľ zákona dobre pozná a necháva ho, aby si sám zodpovedal svoju otázku. Učiteľ zákona sa ochotne odvoláva na dve miesta Svätého Písma. Prvé je veľmi známe, lebo každý zbožný Izraelita ho opakoval pri rannej a večernej modlitbe: „**Budeš milovať Hospodina, svojho Boha, celým svojím srdcom, celou svojou dušou a celou svojou silou**“ (Dt 6, 5). Druhé miesto je vzaté z knihy Levitikus: „**Nepomsti sa a neprechovávaj hnev voči príslušníkom svojho ľudu, ale miluj svojho blížneho ako seba samého! Ja som Hospodin!**“ (Lv 19, 18).

Výroky Svätého Písma sú jasné, ale ako ich pretaviť do každodenného života? O tom sa už medzi učencami tej doby viedli spory. Trápila ich otázka: „Kto je ten môj blížny?“ Obyčajná odpoveď by bola nasmerovaná predsa na členov vlastného národa, Židov. Cudzinci tam nepatria? To by bolo v rozpore so Svätým Písmom. V Starom Zákone sa totiž vyžaduje láska k cudzincom, ktorí bývajú v tvojom dome, v tvojej blízkosti, v tvojej zemi. Kde sú hranice toho, kto je a kto nie je môj blížny?

Za blížnych sa určite v tej dobe nepovažovali Samaritáni. Židia ich považovali za odpadlíkov od viery, za psov, za horších od pohanov. Boli to zvyšky 10 kmeňov Izraela zo severného židovského štátu Samárie, ktorí sa odtrhli od izraelského kráľovstva a neskôr sa premiešali s pohanmi. Samaritáni odmietali celý Starý Zákon. Uznávali za posvätné Písmo len 5 kníh Mojžišových a mali aj vlastné obradové miesto v Sicheme, kde spočiatku (predtým než ju zobrali do Jeruzalema) stála Archa Zmluvy. Samaritáni tiež nenávideli Židov. Bolo to vzájomné. Isus Christos na otázku zákonníka, kto je môj blížny, odpovedá podobenstvom o milosrdnom Samaritánovi.

Príbeh začína mužom, ktorý padol do rúk zbojníkom na ceste z Jeruzalema do Jericha a tí ho ozbíjali a nechali na kraji cesty polomŕtveho. To bol celkom realistický príbeh, keďže k takýmto prepadom tam naozaj dochádzalo. Okolo išli kňaz a levita – znalci Zákona, dokonca muži, ktorí slúžili Bohu v chráme. Poznali Písma a aj svoju povinnosť pomôcť... Oni však prechádzajú okolo tohto úbožiaka bez povšimnutia. Nepomohli mu, ale išli ďalej. Prečo Isus spomenul týchto popredných členov židovskej spoločnosti? Isus totiž opakovane napomínal popredných

náboženských predstaviteľov (porov. Lk 7, 44-47; 11, 37-53; 17; 18; 18, 9-14 atď.). Viedol Ho ten istý dôvod, pre ktorý už pred Ním proroci tvrdo kritizovali kult, bohoslužby a slávnostné ceremónie v chráme, ktoré sa nepremenili na skutočné skutky lásky v praktickom živote Izraelitov. Proroci opakovane pripomínali, že Boh neprijíma len von-

kajšie formalizmy, slúžiace ako pohodlný únik pred zodpovednosťou a službou pre ľudí. Podľa prorokov Bohu sa protiví iba kadidlo, spevy či nekonečné modlitby, ktorými sa niekto usiluje nahradiť konkrétnu službu a dobré skutky plné lásky v prospech sirôt, vdov, utláčaných a biednych (Iz 1, 11-17). Samotný Christos citoval opakovane vetu z knihy proroka Ozeáša: „**Milosrdenstvo chcem a nie obety**“ (Mt 9, 13; 12, 7).

Prichádza cudzinec, povesný Samaritán, niekto, kto nepatrí do židovského národa a preto nemusí vidieť v tom prepadnutom človeku svojho blížneho. On sa však nepýta, či je to jeho blížny. Evanjelium opisuje, čo sa v ňom deje a čo ho motivuje pomôcť: „**Bolo mu ho ľúto!**“ Láme sa mu teda jeho srdce. Blesk milosrdenstva, ktorý zasiahol jeho dušu, robí z neho blížneho. Takto sa otázka mení. Už nejde o to, kto je a kto nie je pre mňa môj blížny, ale o to, že ja sa mám stať blížnym pre druhého, pre človeka, ktorý potrebuje moju pomoc. Samaritán robí zo seba blížneho Židovi a ukazuje aj nám, že aj my máme byť takými istými. Christos vyzýva zákonníka nasledovať jeho vzor: „**Chod' a rob podobne!**“

Bratia a sestry! Aj my by sme sa mali stať tými, ktorých srdcia budú otvorené pre potreby a pre pomoc druhým ľuďom. Toto je pravý zmysel kresťanskej viery. Nielen veriť, či tváriť sa, že verím, nielen vyspevovať v chráme, nielen sa modliť, ale praktickými skutkami kresťanskej lásky voči ľuďom naplňovať v každodennom živote svoju vieru, pretože „**viera, ak nemá skutky, je sama osebe mŕtva**“ (Jk 2, 17). Ako hovorí svätý apoštol Jakub ďalej vo svojom liste: „**Ukáž mi svoju vieru bez skutkov a ja ti zo svojich skutkov ukážem (pravú, ozajstnú, Christovu) vieru!**“ (Jk 2, 18).

-SHB-

O láske

Nežiadaj lásku od blížneho, lebo kto si ju žiada, zarmucuje sa, ak ju nenájde; radšej ty sám blížnemu lásku preukáž, a budeš pokojný. Takým spôsobom privedieš blížneho k láske. (Sv. Dorotej Palestínsky)

Svätý Nikolaj Divotvorca

V pôstnom období, ktoré vrcholí sviatkom Narodenia nášho Spasiteľa Isusa Christa, kresťania na celom svete spomínajú na sv. Nikolaja Divotvorcu. V tropári na jeho počesť spievame: „**Seho rádi, sťažal jesi smirenijem vysokaja, niščetóju bohátaja**“ (prekl. Dosiahol si pokorou povýšenie a chudobou si získal bohatstvo). Tu vidíme, čo je u Boha dôležité, a skrze aké zdanlivé protirečenia povoláva k sebe tých, ktorí Ho nasledujú. Isus Christos hovorí: „**Učte sa odo mňa, lebo som krotký a pokorný v srdci**“ (Mt 11, 29).

Spomeňme si na nedelňajšie Evanjelium, v ktorom Isus Christos hovorí bohatému mládenkovi, aby predal všetko, čo má a rozdal chudobným. Všetci iste poznáme reakciu tohto mládenca, ktorého nádej v pomimutelné a hmotné prevážila to podstatné a večné. No sv. Nikolaj na tento Christov podnet reaguje správne, rozdáva všetok svoj majetok tým, ktorí to potrebujú. Dokonca svoje skutky milosrdenstva dôsledne zakrýva podľa slov Hospodina: „**Nech nevie tvoja ľavá ruka čo robí pravá**“ (Mt 6, 3).

Štúdium života a myslenia sv. Nikolaja nás učí, ako správne čítať sv. Evanjelium a jeho obsah prenášať do každodenného života. Veď život každého kresťana má byť zjavením kresťanského ducha, pretože pre mnoho ľudí je pohľad na život kresťanov možno tým jediným Evanjeliom, ktoré kedy budú čítať.

V celom živote sv. Nikolaja pozorujeme snahu pomáhať ľuďom. Je zvláštne, akú silu má jeho príklad a aká neutíchajúca energia sprevádza jeho pamiatku. Pretrváva už viac ako jeden a pol tisíc rokov. Dokonca aj tí, ktorí o kresťanstve skoro nič nevedia, poznajú meno sv. Nikolaja a majú jeho pamiatku spojenú s rozdávaním darčiekov, čo automaticky symbolizuje jeho štedrosť a pomáhanie ľuďom v núdzi. Takýmto horlivým pomocníkom sv. Nikolaj neprestáva byť ani po odchode do večnosti.

Dnes ľudia žijú v uponáhlanom svete. Celý život sa ženú kvôli práci, aby si udržali životnú úroveň, snažia sa čo najviac získať pre seba. Sv. Nikolaj sa tiež hnal. Jeho energická povaha vlastnosť ho náhlila. Lenže on ju využíval pre nesebecké účely, k pomáhaniu trpiacim. Ponáhlal sa, aby sa mohol rozdať druhým. Tieto dva príklady uponáhlanosti sa v Božích očiach zásadne odlišujú. Preto svätému Nikolajovi Boh zanechal tento dar, aby bol čo najrýchlejším pomocníkom aj po svojom odchode zo Zeme na nebesá. Cirkev má bohaté skúsenosti s jeho príhovormi u Hospodina, prostredníctvom ktorých často pomáha tým, ktorí ho prosia. Ba dokonca aj tým, ktorí ani len netušia, že im pomáha sv. Nikolaj. Za svojho patróna ho považujú moreplavci, vodiči a všetci pocestní.

Rovnako ako v minulých storočiach aj v súčasnosti koná sv. Nikolaj zázraky. Priblížime vám jeden zázrak, ktorý sa stal v minulosti. Istá rodina bujaro oslavovala otcove narode-niny.

Konala sa hostina a pripíjalo sa na zdravie, ako je zvykom. V tejto oslavnej atmosfére pozabudli na päťročného syna, ktorý patrili príbuznému. Pobehoval medzi hosťami, liezol pod stolom a náhle, bez toho, aby si to rodičia všimli, vyliezol na balkón, kde mal zakázané chodiť. Byt sa nachádzal na siedmom poschodí. Odrazu si všimli, že chlapec tam nie je, tak ho začali hľadať, no márne. Nebol ani v izbách, ani v kuchyni, ani na chodbe. Vchodové dvere boli zamknuté, čiže odísť nemohol. Rodičia sa rozbehli k otvoreným balkónovým dverám. No ani tam nebol. S hrôzou sa otec pozrel dolu, so strachom, čo tam uvidí. No jeho syn sa tam pokojne hral na tráve.

Otec nečakal na výťah a ihneď zbehol po schodoch dolu k synovi. Objal ho a opýtal sa, ako sa tam dostal. Syn porozprával otcovi ako sa vybral na balkón, aby sa pozeral, čo sa deje dolu. Ako sa tak pozeral, nahol sa viac a odrazu letel voľným pádom dolu. Keď však padal, chytil ho deduško, s krásnou bielou bradou. Bol oblečený tak, ako sa obliekajú v chráme. A nakoniec dodal, že ho položil na trávu a zmizol.

Otec nechápal a nevedel, čo si má myslieť. Pre ľudské uvažovanie to je úplne nepochopiteľné. Lenže jeho syn je tu, živý a zdravý! Otec vzal syna domov a v náručí už z neho nespustil zrak ani na chvíľku. Náhle syn povedal, že si spomenul, na koho sa podobal ten deduško. Odviedol otca do babkinej izby, tam si vyliezol na stoličku a prstom ukázal na starobyľú ikonu sv. Nikolaja so slovami: „Tatko, to je on!“

Jerej Viktor Čabiňak

O láske

Nežiadaj lásku iných k sebe, no hľadaj ju v sebe, a nielen k blížnym, ale aj k nepriateľom. **(Sv. Makarij Optinský)**

Nestaraj sa o to, aby ťa ctili a milovali ľudia z tohto sveta, ale o to, aby si sa zapáčil Bohu a aby ťa tvoje svedomie neusvedčilo z hriechov. **(Alexej Mečev)**

Slovo na nedeľu pred Narodením Christa – svätých otcov

Milovaní v Christu bratia a sestry!

Naša premúdra a predobrá mama – svätá Pravoslávna Cirkev – chce, aby každý veriaci človek prijal jej dary čo najlepšie pripravený. Preto pred najväčšími cirkevnými sviatkami roka nám poskytuje prípravný čas, aby každý človek mal na svoju prípravu dostatok možností. Cieľom je, aby zo sviatku mal veriaci úžitok, úžitok nielen pre telo, no predovšetkým pre dušu, pre jeho duchovný rast, pre jeho spásu. Preto pred sviatkom Roždestva Isusa Christa máme tzv. roždestvenský 40-dňový pôst, aby sme tak v sebe pripravili dôstojnú jaskyňu našej duše pre narodeného Kráľa kráľov. V dnešný deň, v nedeľu pred Roždestvom Christa, sa nám pomaly tento čas prípravy končí, už sa obraciame myslou do Betlehema, kde sa za krátky čas narodí Spasiteľ celého sveta.

Počas prípravného obdobia k sviatku sa nám v bohoslužbách pripomínajú proroci Daniel, Sofoniáš, Avakum a ďalší, ktorí mnoho predpovedali o Narodení Mesiáša. No a dnes sa nám prostredníctvom slov svätého apoštola a evanjelistu Matúša spomínajú Jeho telesní predkovia. Svätý Ján Zlatoústý hovorí, že žiadne slovo zo Svätého Písma nesmie byť prehliadnuté, ponechané bez patričného objasnenia, lebo je to Božie slovo, slovo od Boha, slovo inšpirované Svätým Duchom. A z každého slova je možné mať veľký úžitok, hoci sú to len mená spravodlivých či hriešnych mužov a žien.

Prečo vlastne v nedeľu pred Narodením Christa čítame Evanjelium s menami telesných predkov nášho Spasiteľa? Najväznejším dôvodom je, aby sme aj my uverili, že Syn Boží je aj Synom človeka, Synom Prečistej Panny Márie a cez to uverili, že je skutočným Bohočlovekom, ktorý prišiel spasiť tento svet – každého človeka, a že prijal naše človečenstvo v plnosti, okrem hriechu. Svätý prorok Izaiáš sa pýta: Jeho pôvod kto vyzná? – kto teda pozná Jeho pôvod, Jeho príbuzných, Jeho predkov? Prorok sa však pýta na Jeho Božský pôvod, na Jeho Božskú prirodzenosť, no my o tom pôvode vieme pramálo, len tolko, že sa večne rodí od Otca. Dnes sa ale dozvedáme o Jeho ľudskom pôvode, ten poznáme dobre, pretože sa narodil z Márie, ktorá má svojich predkov.

Svätý apoštol Matúš začína svoj rodokmeň slovami: Kniha rodu Isusa Christa, Syna Dávida, Syna Abraháma. Hneď z úvodných slov máme veľkú blahodať, hovorí svätý Ján Zlatoústý. Boží Syn prichádza na Zem, necháva sa pomenovať Synom Dávida, aby sme sa my mohli nazývať Božími deťmi. Syn Boží robí z človeka svojho otca, aby sme my mohli dostať za Otca Vládcu celého sveta. Nech teda nik nemá pochybnosti, že nie je Božím dieťaťom, lebo Syn Boží prijal človeka a jeho ľudskú prirodzenosť, sám sa ponížil, aby sme my mohli byť povýšení. A majme na pamäti, že Boh nikdy nič nerobí zbytočne, márne, len tak bezcieľne. On – večný

Boh – sa prišiel narodiť telesným spôsobom, aby sme sa my mohli narodiť duchovným spôsobom, narodiť pre život večný. Preto sa hneď v úvode Evanjelia podľa Matúša dozvedáme, že Isus Christos je Synom Dávida, Synom Abraháma. V týchto slovách je pre nás veľká blahodät – skutočná blahá zvesť.

Keď sa podrobnejšie pozrieme na zoznam mien Christových telesných predkov, mohli by sa v nás zrodiť mnohé otázky. Prečo je u Matúša rodopis cez spravodlivého Jozefa Obručníka, ktorý, ako vieme, nie je skutočným otcom Christa, ale pestúnom, otcimom? Ako s istotou vieme, že Isus je Syn Dávidov, keď nepoznáme všetkých predkov Presvätej Bohorodičky? Prečo sa v rodopise nachádzajú len niektoré ženy, dokonca nie veľmi zbožné, jedna z nich pôvodom ani nebola Židovka? A prečo sú tu uvedení aj bezbožní králi, o ktorých Písmo jasne svedčí, že konali, čo sa Bohu nepáči? Pre našu neochvejnú vieru je potrebné ich zodpovedať.

Na prvú otázku odpovedá sv. Ján Zlatousty takto: Evanjelista Matúš píše rodopis Isusa Christa podľa Jozefa len kvôli Prečistej Márii. Na jeho konci uvádza, že nie Jozef splodil Isusa, ale že Jakub splodil Jozefa, Máriinho muža, z ktorej sa narodil Isus, nazývaný Christos. Apoštol Matúš ani nemohol uviesť rodopis podľa Márie, lebo starozákonná história vždy predostiera rodopisy podľa mužskej línie, židovský národ bol prísne patriarchálny, rodopis podľa Márie by bol pre Židov neprijateľný, mohlo by to znamenať odmietnutie Christa, odmietnutie Matúšovho Evanjelia. Cieľom Matúša nebolo popísať všetkých predkov Márie, bolo potrebné poukázať, že Mesias je potomok Abraháma a Dávida – a k tomu postačil aj rodopis podľa Jozefa.

Prečo to postačovalo je možné vysvetliť odpoveďou na druhú otázku – naozaj je Christos Synom Dávida, keďže nepoznáme všetkých predkov Márie? Bola to pre Židov podstatná otázka o pôvode Mesiasa, keďže proroctvá starozákonných prorokov predpovedali, že Mesias povstane z rodu Dávidovho. Rodopis Jozefa nám úplne stačí. Prečo? Pretože obaja boli z rodu Dávidovho. Ako to vieme, keď poznáme mená len rodičov Presvätej Bohorodičky – spravodlivých Joakima a Anny? Samotné Sväté Písmo o tom svedčí na troch miestach. Svedčí, že Jozef aj Mária boli z rodu kráľa Dávida a tak aj potomkovia Abraháma. Prvé svedectvo je už v dnešnom evanjeliom čítaní. Hovorí, že Jozef bol človekom spravodlivým, vo svojom živote uplatňoval Boží Zákon, môžeme s istotou povedať, že nielen podľa litery, ale aj podľa ducha. Jozef vo všetkom dodržiaval ustanovenia Zákona, aj nad rámec písaného. A práve v tomto Božom Zákone mali Židia ustanovené brať si za manželku len ženu zo svojho pokolenia. Takto istotne urobil aj spravodlivý Jozef. Obaja tak pochádzajú z Júdovho pokolenia, z rodu Dávidovho. Druhé svedectvo je v tom, že obaja sa išli zapísať do Betlehema, rodného mesta kráľa Dávida tak, ako to prikazoval

pokyn na sčítanie ľudu v čase cisára Augusta. Mária aj Jozef sa išli sčítať do Betlehema, aby sa Božou vôľou naplnili ďalšie proroctvá o Narodení Mesiáša v Betleheme Júdovom – proroka Micheáša a proroka Avakuma. Tretie svedectvo uvádza svätý apoštol a evanjelista Lukáš, ktorý hovorí, že potom v šiestom mesiaci poslal Boh anjela Gabriela do galilejského mesta, ktoré sa volalo Nazaret, k Panne, zasnúbenej mužovi, ktorý sa volal Jozef a bol z Dávidovho domu; a meno Panny bolo Mária. Kvôli tomu a aj kvôli mnohým proroctvám, Isusa mnohí zbožní Židia nazývali Synom Dávidovým. Bolo to správne vyjadrenie viery v otázke príchodu Mesiáša.

Ďalšou otázkou je počet a povaha žien v rodopise Isusa Christa. Evanjelista Matúš v celom rodopise uvádza mená štyroch žien – Támar, Rachab, Rút a Betšabe. Támar, ktorá sa lesťou ako neviestka dostala k patriarchovi Júdovi a počala s ním dvoch synov – dvojičky. Rachab, neviestka, ktorá však prejavila veľkú vieru a Jozue potom zázračne dobyl Jericho. Rút, veľmi zbožná žena, pôvodne pohanka Moabčanka, ktorá konvertovala na židovskú vieru. Betšabe, nezákonná manželka kráľa Dávida. Prečo tu ale chýbajú spravodlivé ženy? – Sára, Rebeka či Ráchel? Ak by Matúš chcel vymenovať cnostné ženy Starého Zákona, istotne by ich nevynechal. No to nebolo jeho cieľom. Aj v tomto máme vidieť Božiu prozreteľnosť. Aj cez mená hriešnych a cudzích žien sa nám dáva veľká blahodať. Ak by v Christovom rodopise boli iba ľudia cnostní a svätí, hovorí svätý Ján Zlatoústý, telesný príchod Spasiteľa by nebol možný. Nie je človeka, ktorý sa narodil, a nezhešil. V rodopise Isusa Christa sú aj takí, aj takí, hriešni, aj spravodliví, Židia, aj pohania, pretože Christos prišiel spasiť všetkých – spravodlivých ľúbi a hriešnikov miluje (ako vraví jedna modlitba), nepotrebujú predsa lekára zdraví, ale chorí. Teraz neprichádza na Zem ako Sudca, ale ako Spasiteľ, ktorý vezme na seba všetky hriechy sveta, ako Lekár, ktorý chce uzdraviť naše neduhy, preto sa radujeme a prosíme o Jeho milosrdenstvo. Týmto je zodpovedaná aj štvrtá otázka, prečo sú v Christovom rodopise aj bezbožní králi, ktorí vládli v Judsku ako jedna Dávidova dynastia kvôli Božiemu príslubu, že len Dávidovi potomkovia budú jedinými kráľmi Jeruzalema.

Toľko slov o rodopise Isusa Christa postačuje, keďže zvyšok evanjeliového čítania sa bude čítať v predvečer sviatku a na samotný sviatok Roždestva Christa. Cieľom dnešnej neделе svätých otcov ešte nie je hovoriť o samotnom Narodení Isusa Christa, ale cieľom je upevniť vieru nás kresťanov v narodenie Božieho Syna ako Mládenca, ako Dieťa z Márie Panny v Betleheme Júdovom. Preto sa v bohoslužobných textoch dozvedáme o spravodlivých Abrahámovi, Izákovi, Jakubovi, Dávidovi, prorokovi Danielovi, všetkých tých, ktorých vieru by sme mali nasledovať.

Milovaní bratia a sestry! Prichádza čas Roždestva Christa, prichádza Svetlo do temného sveta..., prichádza Boh do ľudského tela..., Nebo a Zem sa idú spojiť, anjeli sa zjednocujú s ľuďmi, diabol sa trasie a démoni utekajú, preklatie stráca silu a hriech bude zahladený, prichádza Spravodlivosť, ktorá začne siať slovo života a tak sa nám zjavila naša svetlá budúcnosť. S vierou a láskou Ho privítajme!

Christos posredi nas!

Protodiakon Ján Husár

RODOPIS ISUSA CHRISTA

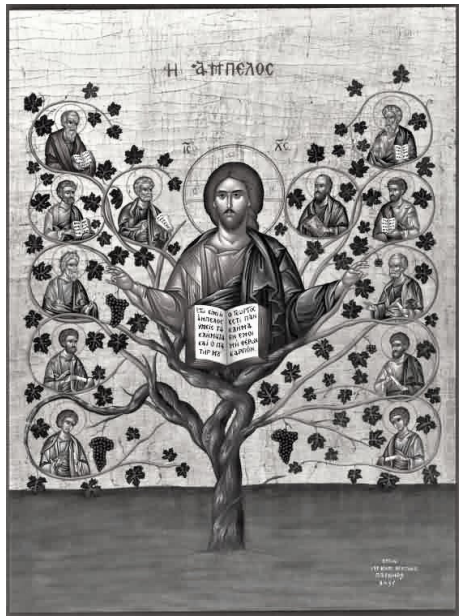
„Rodopis Isusa Christa, Syna Dávída, Syna Abraháma...” (Celý text rodopisu Mt 1, 1-16).

Biblia, informujúc nás o prvom hriešnom páde prarodičov (takzvanom prvorodenom hriechu) a následnom poškodení ich prirodzenosti, ktorá sa stala smrteľnou, rozkladajúcou a vášnivou, ukazuje aj na zákon dedičnosti (takzvaný dedičný hriech), na základe ktorého z predkov na potomkov prechádzajú nielen dobré vlastnosti, ale aj hriešne vášne, ktoré v mnohom určujú charakter, správanie a celý morálny a duchovný život človeka. Podľa tohto zákona potomkovia dedia nielen črty tváre či osobitosti fyzickej štruktúry, ale aj psychické vlastnosti a sklony blízkyh i vzdialených predkov.

O dedičnom odovzdávaní vlastností človeka, ako o zjavnom fakte, hovorí náboženská, medicínska, historická, filozofická, ale aj umelecká literatúra. Tak napríklad v Starom Zákone je napísané: **„Koniec nespravodlivého pokolenia bude trpký“** (Múd 3, 19), a naopak: **„Blahoslavený muž, ktorý sa bojí Hospodina a v Jeho príkazoch má veľkú záľubu. Jeho potomstvo bude mocné na Zemi, pokolenie úprimných bude požehnané“** (Ž 112, 1-2). Hovoria to proroci a celé starozákonné učenie. Vyplýva to z otázky apoštolov Christovi: **„Jeho učeníci sa Ho opýtali: Rabbi, kto zhrešil, on, či jeho rodičia, že sa slepý narodil?“** (Jn 9, 2). Svätý Gregor Nisský písal: **„Ako dedičnosťou, ktorá je príslušná každému rodu, pokračuje prirodzenosť živých bytostí tak, že podľa zákona prírody je narodené to isté ako rodiace, tak sa aj z človeka rodí človek, napríklad z vášnivého vášnivý, z hriešnika hriešnik.“**

Cirkev upozorňuje, aby nikto nikým nepohrdal pre jeho pôvod (Pozri Mt 18, 10). Dokonca aj v rode Isusa Christa boli neviestky Tamar a Rachab, pohánka Rút, aj Batšeba počala s Dávídom nezákonným spôsobom. Preto svätý Ján Zlatoústý, ukazujúc na Christa, hovoril: **„On ukázal, že ničoho nášho sa neštití, a tým učí aj nás nehanbiť sa za skazenosť predkov, ale hľadať iba jedno, cnosť“,** lebo **„nie je možné, absolútne nie je možné byť čestným alebo nečestným cnosťami či nedostatkami predkov... Naopak, musím povedať... že slávnejší je ten, kto sa síce narodil nie dobrým rodičom, ale dobrým sa stal“.**

Aká bola ľudská prirodzenosť Pána Isusa Christa? Svätý Gregor Teológ písal: **„Christos prijal horšie, aby dal lepšie, bol ochudobnený, aby sme sa my mohli Jeho chudobou obohatiť...“** Podobne hovorili sv. Ján Zlatoústý: **„Oblieka si našu zoslabnutú a**

premoženú prirodzenosť, aby ňou zápasil a obnovil boj”, a tiež sv. Atanáž Veľký: „Telo, pretože malo spoločnú podstatu s inými telami a bolo ľudským telom, hoci bolo neobyčajným zázrakom vytvorené iba samotnou Pannou, keďže tiež bolo smrteľné, podľa zákona podobných tiel, bolo podrobené smrti...“

Apoštol Pavol učí, že Christos hoci aj „bol synom toho Adama, nad ktorým panovala smrť, podliehal únave, cítil hlad a smäd, zápasil, tiež plakal, podľa zákona telesnej prirodzenosti“, avšak, počatý a narodený bez semena (bez muža) z Prečistej Panny „pôsobením Svätého Ducha. Bol na rozdiel od ostatných ľudí vyňatý z toku dedičnej hriechnosti. Svätý Gregor Palama píše: **„Bol jediný nepočatý v nezákonnosti, v lone matky bezhriechne nosený“.**

Zdroj: Жизнь с Евангелием. Комментарии к Евангелию от Матфея – 3 страница (alexey-osipov.ru)

Preložil z ruského jazyka: **prot. pplk. Mgr. Marek Ignacik, PhD.**

O spasení

Cesta spásy je jednoduchá. Ver v Christa, plň prikázania a čiň pokánie pri porušení každého, aj toho najmenšieho z nich. Najmä neslobodno odsudzovať alebo zarmucovať blížnych. Podľa možnosti čo najčastejšie sa spovedaj a prijímaj sv. Eucharistiu. My sami si cestu spásy komplikujeme svojimi vášňami, klamstvom, sebaospravedlňovaním a sebaklamom. Až do konca obnažujte svoju dušu pred Bohom, odhaľujte Mu svoje slabosti a Pán vám odpustí, poučí vás a uteší tak, ako si to ani neviete predstaviť.

Pravá cesta, vedúca k spásu spočíva v živote podľa Christových prikázaní. Ich porušenia treba naprávať úprimným, srdečným pokáním. A tak, ako je povedané samotným Christom: „Bezo Mňa nemôžete nič urobiť“ dobre (Jn 15, 5), preto by sme sa mali čo najčastejšie obracať s prosbou o pomoc k nášmu Spasiteľovi, t. j. častejšie sa modliť a prosiť o pomoc a odpustenie, odkrývajúc všetky svoje slabosti a svoju nemohúcnosť. Ak tak budete robiť, naučíte sa modlitbu mytníka: „Bože, buď milostivý mne hriechnemu“, aj Isusovu modlitbu.

Nikoho neodsudzujte, ale nad každým hriechnikom sa zľutujte, lebo aj jeho miluje Pán a chce, aby bol spasený, ako aj Vy. Nemožno odsudzovať a pohrdáť tým, koho ospravedľuje a miluje Pán. Akou mierou meriate, takou sa nameria vám.

(Igumen Nikon Vorobjov)

ZO ŽIVOTA A MYŠLIENOK SVÄTÉHO JOZEFA HESYCHASTU (VIII.)

Askéza pri starcovi Danielovi Hesychastovi

František sa od príchodu na Athos snažil nájsť duchovného otca, človeka – askétu, ktorý by ho naučil viesť náročný a pred svetom nepoznaný duchovný život. Napriek mnohým neúspechom neprestával hľadať, prechádzal mnohé miesta naprieč celou krajinou, prezeral jaskyne a miesta skoršieho obývania, dúfajúc v nájdenie nejakých dôkazov o živote skorších askétov, o ktorých iba niektorí vedeli, ale väčšina ľudí nevidela. Boli skrytí pred svetom, žili v tme (v noci) a občas zašli ku kňazovi kvôli eucharistii.

Jedným z tých, ktorých Athos v tom čase skrýval, bol aj starc Daniel, ktorého František našiel neďaleko Veľkej Lavry v skýte sv. Petra Athoského. Bol to už sedemdesiatročný muž, ktorý tridsaťpäť rokov praktizoval duchovnú disciplínu. Žil akoby vo vlastnej pomyselnéj ohrade. Nikdy nešiel ďalej ako na svoj dvor, zápasil v bdení a modlitbách a denne slúžil sv. Liturgiu. Povahou bol pokojný a tichý, bez svetských každodenných starostí, pretože mal iné pravidlá života. Počas hodín ticha a modlitby, najmä na sv. Liturgii, ktorá sa zvyčajne začínala okolo polnoci nemal žiadne návštevy a ľudí neprijímal veľmi ochotne. František sa uspokojil s duchovnou kvalitou okolia a svätosťou tohto starca a

poprosil ho, či by mu občas dovolil zúčastniť sa sv. Liturgie, keďže prebýval pomerne blízko. Starc súhlasil. Neskôr vo svojich spomienkach, už ako starc Jozef, opísal tohto veľkého askétu ako tichého samotára. Liturgiu slúžil denne až do konca života. Šesťdesiat rokov mu ani len nenapadlo vynechať sv. Liturgiu. Ešte aj počas veľkého pôstu každý deň slúžil sv. Liturgiu vopred posvätených darov. Zosnul v hlbokéj starobe bez toho, aby raz nejako ochorel. Liturgia, ktorú slúžil, trvala vždy tri a pol alebo až štyri hodiny, pretože pre vlastné výčitky nemohol vysloviť prosby a vždy slzami zmáčal zem pred sebou. Preto nechcel, aby na jeho sv. Liturgii boli cudzí ľudia, ktorí by nevideli jeho dielo žiaľu a pokánia. Starc Jozef ďalej spomína: „**Čo sa mňa týka, keďže som ho veľmi vrúčne prosil, prijal ma. Zakaždým, keď**

som prišiel po troch hodinách nočnej chôdze, aby som sa zúčastnil toho skutočne úžasného a nebeského predstavenia, povedal mi jednu alebo dve myšlienky, rady, keď odchádzal od oltára a hneď nato sa skryl až do nasledujúceho dňa. Celý život praktizoval noetickú modlitbu a celonočné bdenie. Od neho som tiež dostal svoj rozvrh času pre prácu a modlitbu a našiel som veľký prínos. Každý deň zjedol len sto gramov sušeného chleba. Starec Daniel bol celý nadšený v slúžení sv. Liturgie. Nikdy nedokončil sv. Liturgiu bez toho, aby sa zem okolo neho nepremeňovala na blato od jeho sĺz.“

Starec Daniel je príkladom hlbkej múdrosti, ktorá vychádzala z jeho prísnej askézy v samote. Bdel od západu slnka až do polnoci pomocou svojho komboskini (čotky, obdoba ruženca) a po polnoci slúžil sv. Liturgiu so svojím učeníkom. Mnohí si mysleli, že starec Daniel podľahol duchovnému klamu, pretože bol tichý a izolovaný a nikoho nepustil na sv. Liturgiu, ktorú slúžil. Avšak vedel, čo robí, preto prijal kritiku s krotkosťou a trpezlivosťou. Počas slúžených liturgií mal veľa nebeských zážitkov. Raz, keď nemal speváka, zjavili sa zakladatelia monastiera Ivron, sv. Ján, Euthymius a Juraj, aby mu pomohli. Vo svojich liturgiách zažil toľko blahodate (milosti), že často potreboval celú hodinu, aby sa z toho spamätal. A len čo sa prebral, okamžite išiel do svojej kélie, aby tam celé hodiny pokračoval vo svojom plači. Jeho veľké výčitky a jeho tiché vzlyky, ktoré sa často stali kvilivým nárekom boli veľmi poučným pohľadom a inšpirovali Františka. Keďže starec Daniel videl, že František je „vyvolená nádoba“, súhlasil, že si po sv. Liturgii alebo niekedy predtým vypočuje jeho spovede. Pre úsporu času čítal Františkove myšlienky a odpovedal niekoľkými slovami plnými blahodate. Tá prebývala v jeho duši tak hojne, že podrobne a s presnosťou poznal tajomstvá jeho srdca. Preto sa starec Daniel vždy dostal k jadrú vecí a Františkovi poskytol potrebné rady. Jedna rada, ktorú mu často dával a ktorú spomínal, keď prítomní na sv. Liturgii na neho naliehali, aby niečo povedal prostredníctvom duchovnej homílie, bola: „**Keď lampa horí, dáva svetlo ostatným, ale páli svoje vlastné pery.**“ Takto sa ospravedlňoval a vyhýbal vášni pre seba samého.

O starcovi Danielovi nám zanechal svedectvo ešte jeden brat z Nového skýtu, svetským menom Stergios. Keď po skončení vojenskej služby prišiel na Athos, ešte nebol mníchom, keď prvýkrát navštívil starca Daniela. Keď sa s otcami zo skýtu priblížili, igumen ho pozdravil poklonením sa a potom mladíkovi potichu naznačil, aby urobil to isté. Stergios pristúpil k starcovi a ten mu potriasol rukou a pozdravil menom: „**Vitaj, Stergios. Je dobré, že si prišiel do záhrady našej Najsvätejšej Panny a pre-bývaš pri starcovi**

Neophytovi. Len zostaň a buď trpezlivý, o chvíľu príde aj Nikos a budete môcť žiť spolu. Nikos bol Stergiosov mladší brat a ako siroty sa už dávno rozišli, pretože ani jeden nevedel, kde ten druhý býva. Stergios odišiel pracovať do Livadie a potom išiel do armády, zatiaľ čo Nikos odišiel do Atén a pracoval v pekárnach. Starec Daniel sa potom obrátil k starcovi Neophytovi a povzbudil ho, aby si nás nechal u seba. Potom zavolať svojho učeníka Antona a povedal mu, aby hosťom uvaril čaj a pre Stergiosa nasypal veľa cukru. Čaj v pravý čas dorazil, ale ten Stergiosov vyzeral na prvý pohľad nepríjemne, akoby doň spadli nejaké sadze. Keď ho ochutnal, nechal tak. Starec Daniel sa ho spýtal: „**Je ten čaj dobrý, Stergios?**“ „**Nie, starší,**“ odpovedal trochu podráždené. „**Z krbu asi vypadli nejaké sadze a je to ako jed.**“ „**Nie, dieťa,**“ povedal starec, „**žiadne sadze nespadli do čaju. Sú to len divoké žalude z lesa, ktoré sú trpké a sťahujúce a symbolizujú boj v našom živote tu, ktorý sa nám bude zdať, akoby bol horký, a takto nám Pán dá sladkosť vo svojom Kráľovstve.**“ Starec si tak našiel vhodnú príležitosť, aby Stergiosa naučil o zmysle mníšskeho života, ktorý si vybral. Tieto slová si Stergios vždy pamätal. Čo sa týka jeho brata, naozaj prišiel o dva roky neskôr a celý život žili spolu v jednom príbytku. Títo dvaja bratia boli mních Cyril a jeromonach (mních-kňaz) Neophytos, ktorí bývali so starcom Neophytom pri Novom skýte.

Starec Daniel Hesychasta plný Božej blahodate, presne a podrobne vedel o veciach, ktoré boli vzdialené a nejasné. Na sklonku svojho života prítomným bratom povedal, že už je veľmi starý a nevydrží bez pomoci, ale nevzdá sa svojho pôstu. Posledný deň pred zosnutím požiadal o pomoc, aby sa mohol postaviť a vyjsť na svoj dvor. Keď s ťažkosťami vyšiel von, poobzeral sa okolo seba a hore a zľahka si povzdychol: „Márny svet. Všetko je márnosť.“ A pomaly sa vrátil do postele. O niekoľko hodín neskôr odišiel do neba, ktoré tak miloval a pre ktoré sa namáhal... *(Pokračovanie)*

ThDr. Pavol Kochan, PhD.

Použitá literatúra:

Kolektív autorov. 2013. My Elder Joseph the Hesychast. Florence, Arizona: Saint Anthony's Greek Orthodox Monastery, 2013. 705 s. ISBN 0-9667000-8-2.

Anonym. 2009. Elder Joseph the Hesychast and Cave-dweller (+1959). (online). [cit. 14.07.2021]. Dostupné z: <http://full-of-grace-and-truth.blogspot.com/2009/08/elder-joseph-hesychast-and-cave-dweller.html>.

Εφραίμ Φιλοθεΐτου, γέροντος. 2020. Ο Όσιος Γέροντας μου Ιωσήφ ο Ησυχαστής. Ιερά Μονή Αγίου Αντωνίου Αριζόνας (USA). 464 s. ISBN 978-960-930580-8.

Anonym. 209. The Elder Joseph the Hesychast (+1959) Struggles, Experiences, Teachings (8). (online). [cit. 18.11.2021]. Dostupné z: <https://vatopaidi.wordpress.com/2009/10/14/elder-joseph-the-hesychast-8/>.

POCHVALA

Buď pokorný, nie namyslený, neodsudzuj, ničím sa nepotešuj, zvlášť diabolskou pochvalou, potom nebudú „nešťastia“, ináč sa z toho nedostaneš. Tento rod démonov sa vyháňa pôstom, modlitbou a pokorou. Bez tejto „svätej trojice“ cností nič neurobiš.
(Igumen Nikon Vorobjov)

SVÄTÝ NOVOMUČENÍK, GORAZD II., BISKUP ČESKÝ A MORAVSKO-SLIEZSKY (*1879,+1942)

Vladyka Gorazd sa narodil 26. mája 1879 na Morave, v obci Hrubá Vrbka. Po-chádzal z roľníckej, ale zato vzdelanej rímsko-katolíckej rodiny. Rodným menom sa volal Matěj Pavlík. Evanjelici mali vo Vrbke okrem kostola a fary aj školu, v ktorej sa Matěj vzdelával. Bohoslužby navštevoval v katolíckom chráme susednej dediny Kuželov. Ako žiak bol obľúbený medzi spolužiakmi i učiteľmi. Učil sa s výborným prospechom a veľa čítal, hlavne kresťanskú literatúru. Po ukončení Základnej školy nastúpil do Arcibiskupského seminára v Kroměříži, čo bolo vlastne gymnázium, na ktorom študoval v rokoch 1890-1896. V rokoch 1896-1898 pokračoval na Štátnom gymnáziu v Kroměříži. V tomto čase súkromne študoval staroslovien-sky jazyk. Po zakončení gymnaziálnych štúdií s vyznamenaním, pokračoval od roku 1898 na Rímskokatolíckej bohosloveckej fakulte v Olomouci. Ako študent bohoslovnia uskutočnil v roku 1900 púť do Kyjevsko-pečerskej lavry. Štúdium ukončil s vyznamenaním v roku 1902 a 5. júla bol vysvätený za kňaza. Pôsobil

na rôznych farnostiach a bol aj publikačne činný. V rokoch 1906-1920 pôsobil ako svedník pre Psychiatrickú nemocnicu v Kroměříži. V období Prvej svetovej vojny prezentoval svoj otvorený nesúhlas s agresiou Rakúsko-Uhorska voči Srbsku, ako aj nutnosť reforiem v katolíckej cirkvi.

Na jeseň roku 1918 trpí o. Matěj vážnou očnou chorobou, ktorá si vyžaduje dlhú hospitalizáciu, po ktorej odchádza do predčasného dôchodku. V tejto dobe ho nachádzame v blízkosti reformného prúdu, ktorý opúšťa rímsky katolicizmus a stáva sa spoločenstvom bez cirkevnej hierarchie. Deje sa tak po pápežovom odmietnutí požadovaných reforiem v duchu prvokresťanskej praxe, t.j. bohoslužby v reči ľudu, ženaté duchovenstvo, prijí-

manie pod obojakým spôsobom, atď. Po predchádzajúcich dlhých úvahách sa od októbra 1920 stáva súčasťou vedenia tohto náboženského spoločenstva – Československej cirkvi, avšak za účelom jeho zjednotenia s pravoslávím. Toto spoločenstvo neskôr síce prijalo prívlastok „husitská“, no v počiatočnej fáze sa orientuje na pravoslávie a prijíma základy pravoslávnej vierouky a Tradície. Vtedajšie pohnútky vладыku Gorazda by sa dali zhrnúť asi takto: „**Načo zakladať novú Cirkev? Podme hľadať a nájsť to spoločenstvo, ktoré svojou vieroukou i praxou čo najviac zodpovedá obrazu pôvodnej apoštolskej Cirkvi.**“ Východiskovou pozíciou sa mu stali tieto kritériá – apoštolská postupnosť biskupov, učenie 7 Všeobecných snemov a 7 základných svätých tajín.

Do augusta 1921 sa Československej cirkvi podarilo na svojich snemoch postupnými krokmi presadiť nielen pravoslávnu orientáciu, ale skrze osobu svätého vладыku Dositeja (Vasiča) aj vieroučné a kanonické spoločenstvo so Srbskou pravoslávnu cirkvou. V septembri roku 1921 Posvätná Synoda Srbskej pravoslávnej cirkvi zvolila o. Matěja Pavlíka za kandidáta na biskupa pre Moravsko-sliezsku eparchiu so sídlom v Olomouci. Bol pozvaný do Belehradu, a hoci sa sprvu zdráhal prijať biskupskú službu, nakoniec sa podvolil. 21. septembra 1921 prijal v Krušedolskom monastieri postrihnutie za mnícha s menom Gorazd, nasledujúci deň bol povýšený do hodnosti igumena v monastieri Grgeteg a ďalší deň do hodnosti archimandritu v monastieri Chopovo. 24. septembra roku 1921 bol menovaný za kandidáta biskupského svätenia. Nasledujúci deň v katedrále sv. Michala v Belehrade prijal chirotoniu za biskupa. Chirotoniu viedol patriarcha Dimitrij spolu s ďalšími metropolitmi a biskupmi.

Po návrate do vlasti nastávajú problémy od nepriateľov zvonka i zvnútra Cirkvi, no vладыka Gorazd pokračuje usilovne v misijnej práci tak doma, ako aj v zahraničí, keďže navštevuje české kolónie v Amerike. Počas jeho neprítomnosti sa v Čechách k moci dostáva liberálny prúd, ktorý vedie Dr. Karel Farský, a ktorého počínanie vedie až k tomu, že Srbská cirkev prerušuje spoločenstvo s Československou cirkvou pravoslávnu. Vладыka Gorazd je v roku 1924 nútený so stúpcami pravoslávneho prúdu opustiť Československú cirkev

a sformovať novú miestnu Pravoslávnu cirkev. K vnútorným zápasom pripočítajme aj fakt, že v Čechách v tom čase boli súčasne traja pravoslávni biskupi troch rôznych miestnych Cirkví – Srbskej (vladyka Gorazd), Carihradskej (vladyka Sawatij) a Ruskej zahraničnej (vladyka Sergej). Za podpory Srbskej cirkvi sa vladyka Gorazd neustále usiloval riešiť vzájomné spory a hľadať cesty k zjednoteniu, no bezúspešne. Vonkajším nepriateľom bol prezident T. G. Masaryk, ako aj vláda Československej republiky, ktorí nechceli, aby bolo pravoslávie v Čechách obnovené. Po zdánlivo nekonečných vyjednávaniach však vláda ČSR v roku 1924 uznala za oficiálnu srbskú jurisdikciu, ktorú reprezentoval vladyka

Gorazd. V priebehu nasledujúcich rokov sa postupne usiloval o to, aby sa Česká náboženská obec pravoslávna dostala na úroveň eparchie, čo sa mu aj podarilo. Jej organizačná štruktúra bola upevnená v počte dvoch eparchií – Českej i moravsko-sliezskej a Podkarpatskej. Pre Cirkev bola získaná aj štátna kongrua (finančná podpora).

Vladyka Gorazd bol skutočným budovateľom miestnej pravoslávnej Cirkvi. V záujme výchovy domáceho duchovenstva posielal od roku 1924 kandidátov na kňazov na štúdium do Srbska. Od roku 1928 do roku 1942 sa mu podarilo vybudovať chrámy v 14 cirkevných obciach, pričom mu v mnohom bol nápomocný prot. Vsevolod Kolomacký, neskorší archimandrita Andrej. Ako pravoslávny biskup bol tiež literárne činný, obzvlášť na poli historického bádania. Na liturgickom poli je známy jeho **Lidový sborník modliteb a zpěvů pravoslavné církve**, ktorým sa usiloval zaviesť akúsi jednotnosť v bohoslužbách. Sám pomáhal s vyučovaním chrámového spevu v cirkevných obciach. Vynikal aj ako kazateľ a horlivý modlitebník. Bol úprimným vlastencom, preto keď v roku 1938 Nemci zaútočili na Československo, vladyka upozornil na túto nepravosť a oboznámil s tým predstaviteľov všetkých autokefálnych Cirkví. Podobne reagoval, aj keď v roku 1939 došlo k obsadeniu Čiech a Moravy a k vyhláseniu protektorátu. Ani v čase okupácie však neprestával s misionárskou

a vlasteneckou činnosťou. 27. mája 1942 bol zavraždený ríšsky protektor Reinhard Heydrich. Keď sa vladyka dozvedel, že úkryt atentátnikov, ktorí sa ukrývali v krypte katedrálneho chrámu sv. Cyrila a Metoda bol prezradený, preberá za to na seba plnú zodpovednosť. 25. júna 1942 ráno ho gestapo zatklo, takisto aj ďalších duchovných otcov i laikov, ktorí boli do celej záležitosti zapojení.

Vladyka Gorazd sa nachádzal vo väzbe až do 4. septembra 1942, pričom si vytrpel mnohé mučenia – trhali mu bradu, bili ho, každý deň od 22.00 hod. večer do 5.00 hod. ráno ho vypočúvali, cez deň mu nedožičili ani chvíľu odpočinku a niekedy mu odopierali aj jedlo. Nielen počas mučenia, ale aj pri súdnom procese a vynesení rozsudku bol vladyka úplne pokojný.

Rozsudok – poprava zastrelením, bol vykonaný 4. septembra 1942 na strelnici Praha – Kobylisy, pričom biskupovo telo bolo následne nacistami spálené. O 45 rokov neskôr, 5. septembra roku 1987, bol v katedrálnom chráme sv. Gorazda v Olomouci svätý novomučeník Gorazd kanonizovaný za účasti domácich archijerejev, ale aj predstaviteľov iných miestnych pravoslávnych Cirkví.

Svätý, nový mučeník, vladyka Gorazd, pros Boha za nás!

Spracoval: Jerej Mgr. Peter Dobrik

MEDZI NEBOM A ZEMOU (V.)

Blahosloveno Cárstvo Otca i Syna i Svjataho Ducha, nyňi i prisno i vo viki vikov (Požehnané je Kráľovstvo Otca i Syna i Svätého Ducha, Teraz i vždy i na veky vekov).

Toto je prvá a základná dogma v pravoslávnej Cirkvi. Učenie o Svätej Trojici, pretože samotná Svätá Liturgia je dielom celej Svätej Trojice. Pre nás je najviac pochopiteľnou udalosťou o Svätej Trojici krst Christa v rieke Jordán. Cieľom oslavy Svätej Trojice na začiatku sv. Liturgie je zdôrazniť skutočnosť, že sv. Liturgia aj napriek tomu, že je nekrvavým obnovením a pokračovaním krížovej obete Christa, neprestáva byť oslavou celej Svätej Trojice.

Otec Štefan opísal nasledujúci príbeh, ktorý sa skutočne stal. V roku 1910 v malej dedinke v Epire, neďaleko Konici, na svitaní, v deň sviatku Bohozjavenia, jeden dvanásťročný chlapec vstal a vyšiel na dvor. Všetko okolo bolo pokryté snehom a bolo veľmi chladno. Len čo otvoril dvere a urobil prvý krok na dvor, chlapec od prekvapenia z toho, čo uvidel, zamrzol. Uvidel svet, ktorý bol prevrátený hore nohami. Hory, dedina, nebo, ktoré bolo čisté a plné hviezd. Konáre stromov dole a korene hore. Všetko bolo otočené naopak. Lesy to isté, aj rieka Aos tiekla na druhú stranu, zospodu hore! „Čo je na tom neuveriteľné? Či naša Cirkev nás v ten deň neutvrďuje v tom, „že rieka Jordán sa otočila späť?“ Keď sa tento chlapec otriasol z toho, čo uvidel, otočil sa naspäť k svojmu domu a všetko bolo tak, ako predtým. Keď sa znova rýchlo otočil znova bolo všetko naopak. Ten svet bol naplnený pokojným mäkkým svetlom. To svetlo nevychádzalo z bieleho snehu, ktorý pokrýval všetko naokolo, ani z čistého neba s miliónmi hviezd. Bolo to niečo iné, čo sa zmocnilo pocitov detskej duše tohto chlapca. Stalo sa to iba raz a nikdy viac sa to neopakovalo až do jeho smrti, ktorá nastala v jeho 84 rokoch. Tento chlapec bol otec otca Štefana, ktorý rozpovedal tento príbeh.

Skutočne, koľko duší krehkých a čistých videlo svet otočený naopak? Keď mu tento svoj zážitok jeho otec rozprával, vždy bol jeho hlas tichý a pokojný. Z jeho očí tiekli slzy, vyžarujúc prekvapenie a strach. Keby sme my, dnešní kňazi, biskupi a veriaci kresťania chránili takúto nevinnosť a svätosť, Boh by nám daroval nebeské zjavenie tajomstva svätej Eucharistie, ktorú prijímame a čo je pre nás spasiteľné. Dogma o Svätej Trojici je nad akékoľvek chápanie človeka. Náš ohraničený rozum nemôže pochopiť nekonečnosť Boha.

Toto učenie o Troch Božích osobách a nepochopiteľnosti podstaty Boha deň a noc zamestnávalo myseľ jedného igumena. Raz večer, keď svietili hviezdy na nebi, igumen unavený čítaním a rozmyšľaním nad otázkami, ktoré sa týkali osôb Svätej Trojice, vyšiel z monastiera a začal sa prechádzať, užívajúc si ticho noci. Počas prechádzky sa modlil Isusovu modlitbu a po pol hodine prechádzky prišiel k ohrade s ovcami. **„Zaujímavé, že je tak blízko monastiera ovčiareň a ja som o tom ani nevedel“. Všimol si pastiera, ktorý tam niečo robil. Zdvíhal ruku hore a ukazujúc hore dole sa znova skláňal k zemi a niečo tam písal. Igumen videl, že to robil často a dosť dlho. Vtedy prišiel k tomuto pastierovi a spýtal sa ho: „Boží človek, čo ty tu robíš uprostred noci?“ „Ja otče, počítam hviezdy a píšem na zem, koľko som ich zrátal. Potom znova zdvíham hlavu a počítam, jeden, dva, tri..., napočítam do sto, alebo dvesto a napíšem na zem.“** Igumen mu hovorí: **„či je možné spočítať hviezdy? Ved' sú ich milióny!“ „A či Božie pravdy, ktoré ty chceš pochopiť a o ktorých rozmyšľaš či je ich možné zmerať? Môže ich pochopiť ľudský rozum otče?“** V tej chvíli pastier i ovčinec zmizli z očí tohto igumena. Igumen ohromený tým, čo videl sa vrátil do monastiera. Viera v Svätú Trojicu je základ našej Cirkvi. Božie Kráľovstvo sa rozprestiera aj v tomto svete a Boh kraľuje medzi ľuďmi, ktorí v Neho veria. Je v srdciach ľudí, pretože Božie kráľovstvo je vo vašom vnútri (Lk 17, 21)... *(Pokračovanie)*

ThDr. Ján Pilko, PhD.

Použitá literatúra:

АНАГНОСТОПУЛОС, С.: 2016. Беседы о литургической жизни Церкви. Санкт-Петербург. 2016.

Rozšírenie elektronického sprievodcu v krypte v Osadnom

Krypta vojakov z I. svetovej vojny, ktorá sa nachádza pod pravoslávny chrámom v Osadnom je jedinou svojho druhu na Slovensku. Aj keď sa v nej kosti 1025 vojakov ruskej a rakúsko-uhorskej armády nachádzajú už od 30. rokov minulého storočia, do povedomia širšej verejnosti sa začala dostávať hlavne po jej rekonštrukcii v roku 2005. Financovalo ju Veľvyslanectvo Ruskej federácie v SR a v roku 2012 sa podieľalo aj na zriadení tzv. elektronického sprievodcu, ktorý v piatich jazykoch návštevníkom rozpovedal o histórii obce, krypty, chrámu, vojakoch a zaujímavostiach v okolí. Toto zariadenie bolo veľmi často využívané hlavne preto, lebo je samoobslužné a krypta je otvorená nonstop.

Pred vyše rokom sa však dôsledkom vlhkosti zariadenie pokazilo a tak bolo nahradené tabuľou s QR kódmi, ktoré si návštevníci mohli načítať do svojich smartfónov a aspoň takto využiť jeho služby.

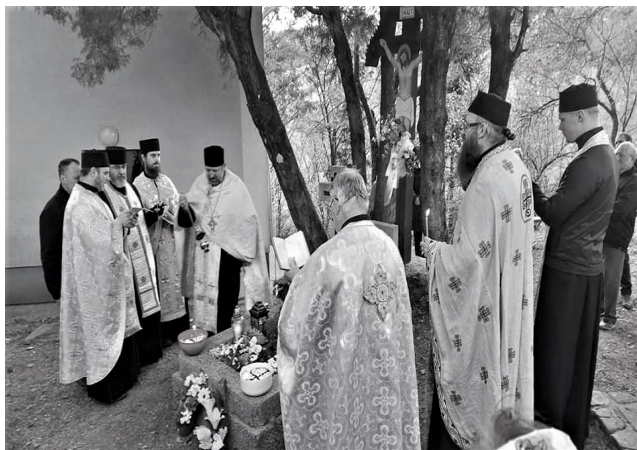
S Božou pomocou sa však v nedeľu 31. októbra 2021 podarilo oficiálne spustiť do prevádzky zmodernizovaného elektronického sprievodcu, ktorý okrem slovenčiny, ruštiny, angličtiny, nemčiny a poľštiny rozpovie všetky informácie aj v rusínskom a maďarskom jazyku. Modernizácia spočívala aj vo vylepšení

nemeckého jazyka, ktorý nahovoril redaktor nemeckej televízie ARD. Takto sa budú v krypte prihovárať v každom jazyku hlasy narodených v danej krajine. Zmodernizovaním zariadenia chce byť krypta ešte viac otvorená svojim návštevníkom nielen z domova, ale aj zo zahraničia. Srdečne vás k nám pozývame. **Projekt bol podporený z rozpočtu PSK.**

Prot. Peter Soroka

45. rokov od zosnutia veľkého misionára pravoslávnej viery

V jesennú nedeľu 24. októbra o 16:00 h. sme sa zišli pri príležitosti 45. výročia od zosnutia o. igumena Ignatija Čokinu na hôrke Horb v Uličskom Krivom v skýte Preobrazenia Isusa Christa. Zádušné bohoslužby – panychídu a parastas za zosnulého o. Ignatia slúžili viacerí duchovní sninského okresu. Slúžili priamo pri hrobe tohto veľkého človeka, neúnavného misionára a horlivého duchovného, akým otec Ignatij nesporne bol. Úcta k nemu bola viditeľnou aj z účasti veriacich, ktorí prišli na toto pustovničné miesto, posvätené modlitbami o. Ignatija.

od viery v Boha. O. Peter vyjadril nádej, že teraz sa o. Ignatij za nás prihovára v Božom kráľovstve.

Skutočne, na tomto mieste človek cíti Boží pokoj v duši. A ten Boží pokoj, Božia blahodať je tu prítomná aj po mnohých rokoch od zosnutia tohto spravodlivého človeka. O tomto hovoril aj prot. ThDr. Peter Soroka vo svojej kázni. Vyzdvihol význam osoby o. Ignatia, ktorý sa v ťažkých časoch zaslúžil o to, že ľudia neodpadli

Mgr. Ivana Gubová

SAMOLÚBOSŤ

Vyčítajte si každé porušenie Božieho prikázania, aj toho najmenšieho, a nepripúšťajte žiadne sebaospravedlňovanie. Spomeňte si na slová Spasiteľa: „**Tak aj vy, keď urobíte všetko, čo vám bolo prikázané, povedzte: Sme neužitoční sluhovia! Urobili sme, čo sme boli povinní urobiť**“ (Lk 17, 10). A my, nielenže všetky prikázania nedodržiame, no ani jedno neplníme tak, ako treba, ale pýšiť sa a hrdiť sme pripravení na každom kroku. Nech vám Pán pomôže zbaviť sa tej zmije! No bez námahy, sledovania sa a prosejania pomoci od Boha, toho veľmi zlého a prefíkaného nepriateľa nepremôžeme. Prejav samolúbosti sú tvrdé. Sú aj iné, omnoho jemnejšie formy, a ak by nebolo Božej pomoci, mohli by sme padnúť do zúfalstva. V boji so samolúbstvou a pri získavaní pokory sa opierajte o Evanjelium a príklad samotného Pána Isusa Christa. (**Igumen Nikon Vorobjov**)

Chrámový sviatok a povýšenie do hodnosti protodiakona v Košiciach

V utorok 26. novembra 2021 sme v bohoslužobných priestoroch našej Pravoslávnej cirkevnej obce v Košiciach - mestská časť Šaca spoločne s naším Vysokopreosvieteným vladykom Jurajom, arcibiskupom michalovsko-košickým a arcidiaconom katedrálneho chrámu Usnutia Presvätej Bohorodičky v Košiciach Matúšom Spišákom, pri príležitosti chrámového sviatku zasväteného sv. Dimitrijovi Solúnskemu slúžili slávnostnú sv. Liturgiu.

Sv. Liturgia sa kvôli epidemiologickým opatreniam konala v obmedzenom počte kňazov a veriacich. Sv. Liturgiu slúžili spolu s vladykom Jurajom miestny duchovný správca o. Miroslav Janočko, diakon miestnej cirkevnej obce o. Milan Mandzák a spomínaný arcidiacon Matúš Spišák.

Tento deň bol zároveň oslavou životného jubilea 70 rokov nášho o. diakona Milana. Pri tejto príležitosti sa vladyka Juraj o. diakonovi Milanovi poďakoval za mnohé obetavé roky diakonskej služby a pri tejto udalosti ho povýšil do hodnosti protodiakona. Touto cestou sa k životnému jubileu o. Milana prihovárajú aj ostatní veriaci našej cirkevnej obce, ktorí sa aj kvôli opatreniam nemohli osobne účastniť na tomto modlitebnom stretnutí. *Želáme Vám veľa duchovných a telesných síl do ďalších rokov Vašej diakonskej služby v Cirkvi.*

Na monhaja i blahaja lita!

**Duchovný správca PCO v Košiciach
- mestská časť Šaca prot. Miroslav Janočko**

Správy zo Zastupiteľstva Pravoslávnej cirkvi v Českých krajinách a na Slovensku pri Moskovskom patriarcháte

Spomienka na metropolitu Jelevferija a pút veriacich

Dňa 29. októbra 2021 pútnici z nášho zastupiteľstva na čele s archimandritom Serafimom (Šemjatovským) navštívili dedinu Vyrica a poklonili sa sv. ostatkom (moščam) prepodobného Serafima Vyrického. Zavítali aj do mesta Gadčino, kde si obzreli miestny zámok a zámokový chrám Svätej Trojice. V katedrálnej chráme Gadčina sa poklonili sv. ostatkom Márie Gadčinskej. Popoludní našich veriacich pozval na posedenie pri čaji Preosvietený Siluán, biskup petergofský, rektor Sankt-Peterburgskej duchovnej akadémie. V tento večer sme mali česť stretnúť sa s pánom Igorom Dercom, konzulom Slovenskej republiky v Sankt-Peterburgu.

V sobotu 30. októbra sme slúžili sv. Liturgiu v Alexandro-Nevskej lavre. Po skončení sv. Liturgie sme sa presunuli do krypty lavrského Trojického chrámu, kde bola slúžená panychída za Jeho Blaženosť Jelevferija, metropolitu Československej pravoslávnej cirkvi. Metropolita Jelevferij bol prvým metropolitom našej miestnej Pravoslávnej Cirkvi, ktorej v roku 1951 bola udelená autokefália Moskovským patriarchátom.

Pre zaujímavosť možno uviesť, že práve metropolita Jelevferij bol do mníšskeho postrihu a prijatia biskupského svätenia vysvätený duchovníkom Marfo-Marínského monastiera a duchovníkom svätej kňažnej Jelisavety Fjodorovnej. Tá bola kanonizovaná ako prepodobná a mučeníčka. Založila spomínaný monastier a jej sväté ostatky sa nachádzajú v Jeruzaleme. Metropolita Jelevferij bol niekoľkokrát väznený sovietskou vládou.

Spomienkový obed na pamiatku metropolitu Jelevferija sa uskutočnil v trapeznej Alexandro-Nevskej lavry s požehnaním Preosvieteného Nazaria, námestníka lavry. Zádušnej sv. Liturgie a slávnostného obedu sa zúčastnil tiež konzul Slovenskej republiky v Sankt-Peterburgu Igor Derco.

Jeromonach Alexander (Haluška)
tajomník Zastupiteľstva Pravoslávnej Cirkvi
v českých krajinách a na Slovensku v Moskve

20 rokov kňazskej služby na nive Christovej

Dňa 19. decembra 2021 uplynulo **20 rokov od chirotonie za kňaza** duchovného správcu Pravoslávnej cirkevnej obce v Medzilaborciach **prot. Mgr. Alexandra Zalevského**.

Takto ste pred dvadsiatimi rokmi v deň sviatku sv. Nikolaja Myr-Likijského divotvorcu v Katedrálom chráme sv. Alexandra Nevského v Prešove z rúk Jeho blaženosti Nikolaja, arcibiskupa prešovského, metropolitu českých krajín a Slovenska prijali svätú tajinu kňazstva. Takýmto spôsobom ste odpovedali na Boží hlas, ktorý Vás povolal na slúženie svätej pravoslávnej cirkvi. Vašou prvou cirkevnou obcou bola cirkevná obec v Medvedom, kde ste začali svoju dušpastierskú cestu. Následne Vás Boh povolal k nám do Medzilaboriec,

kde už niekoľko rokov nesiete so ctou svoj kríž a snažíte sa byť „**pohostinný, láskavý, spravodlivý, nábožný, zdržanlivý, taký, ktorý sa drží spoľahlivého slova podľa učenia, aby bol schopný aj povzbudzovať v zdravom učení, aj usvedčovať tých, čo protirečia**“ (Tit 1, 8-9).

Dovoľte nám, otec Alexander, poďakovať sa za Vaše múdre rady, za trpezlivosť i obetavosť. Za Vaše modlitby a za pomoc, ktorú prejavujete v každom smere, či pri zveľaďovaní nášho chrámu Zoslania sv. Ducha v Medzilaborciach, pri práci s mládežou, alebo pri pomoci každému jednému z nás.

Do ďalších rokov Vám vyprosujeme u Stvoriteľa veľa zdravia, šťastia, otcovskej múdrosti a vytrvalosť v konaní dobra.

Na mnohaja i blahaja lita!

Veriaci PCO v Medzilaborciach

Životné jubileum

V roku 2021 sme sa viackrát tešili spolu s rodinou aktívnych veriacich v Strážskom pri ich životných jubileách. Dňa 9. januára sa sestra **Terézia Ihnátová** dožila 80 rokov a jej manžel **František Ihnát** dňa 16. februára 85 rokov. Je radosťou pre duchovného, keď v cirkevnej obci sú obetaví a ochotní veriaci. Takými sú manželia Ihnátovi, ktorí sa pravidelne zúčastňujú na bohoslužbách, vypomáhajú so spevom a obsluhou duchovného. Brat František je podpredsedom rady Pravoslávnej cirkevnej obce v Strážskom. I napriek zdravotným problémom nechýbal pri žiadnej práci na stavbe chrámu ako aj pri iných aktivitách cirkevnej obce. Keďže dlhé roky zastával funkciu primátora mesta, má organizačné schopnosti a dobré pozná pomery v meste. Sestra Terézia organizačne pomáha pri chode chrámu svojim talentom v speve, vo vyšívaní i paličkovanej čipke. Zodpovedne sa starala o finančné prostriedky ako pokladníčka cirkevnej obce a naďalej obetavo pomáha pri každej práci. Obidvaja za svoje zásluhy boli vladykom Jurajom vyznamenaní pochvalnými hramotami, brat František pri posvätení chrámu a sestra Terézia pri svojom životnom jubileu.

V tomto roku si naši jubilanti pripomenuli 28. októbra aj **60 rokov spoločného života**. Pri tejto príležitosti im duchovný správca cirkevnej obce udelil pochvalnú hramotu.

Z celého srdca vám, milí jubilanti, želáme ešte veľa krásnych Bohom požehnaných rokov vo Vašom manželstve. Za vašu láskavosť, dobrosrdečnosť, ochotu a obetavú prácu v našom cirkevnom spoločenstve na slávu Božiu a spásu všetkých nás vám chceme vŕcne poďakovať. Zdravie, pokoj, radosť, ale hlavne Božiu blahodať Vám chceme zaželať aj prostredníctvom vášho obľúbeného časopisu.

Na mnohaja i blahaja lita!

**Duchovný správca prot. Michal Džugan s rodinou
a veriaci PCO v Strážskom**

Životné jubileum

Koncom novembra svoje životné jubileum **70 rokov** oslávil brat v Christu **Milan Mihal**, člen rady Pravoslávnej cirkevnej obce v Kružľovej.

Brat Milan sa narodil v rodnej obci, kde aj s manželkou žije. Vychovali spolu 2 deti. Teší sa zo štyroch vnúčat. Je na dôchodku, ktorý si aktívne užíva. Popri všetkých svojich aktivitách sa ochotne stará o chrám a farskú budovu. Aktívne sa zúčastňuje všetkých bohoslužieb. Ochotne a s radosťou obsluhuje duchovného počas bohoslužieb už 21 rokov. Aj jeho zásluhou máme kompletne zrekonštruovaný chrám a momentálne pomáha pri rekonštrukcii farskej budovy.

Milý brat Milan, z úprimného srdca Vám ďakujeme za všetko, čo ste doposiaľ/vykonalí pre našu cirkevnú obec. Do ďalších rokov života Vám od všemohúceho Boha a Presvätej Bohorodičky vyprosujeme hlavne Božej blahodate, veľa zdravia a šťastia., Nech aj naďalej nachádzate radosť a naplnenie v kruhu svojich najbližších ako aj v práci pre blaho Pravoslávnej cirkvi.

Na mnohaja i blahaja lita!

**Duchovný správca, rada
a veriaci PCO v Kružľovej**

Blahoželanie

V týchto dňoch oslávi krásne životné jubileum **Maroš Černý**, úžasný človek s veľkým srdcom.

Na jeho ďalšej ceste životom mu prajeme Božiu milosť, zdravie, lásku a veľa bohumilých dní.

Na mnohaja i blahaja lita!

Rodina Sadilkova

Rozlúčka s mitr. prot. Štefanom Cibom

V stredu **1. decembra 2021** v skorých ranných hodinách vo veku **88 rokov** svojho pozemského života odovzdal svoju nesmrtnú dušu Stvoriteľovi **mitr. prot. Štefan Ciba**.

Nekrológ

Zosnulý mitr. prot. Štefan CIBA sa narodil 25. augusta 1933 v obci Ruské okres Snina. Pochádzal z roľníckej rodiny.

Po ukončení základného a stredoškolského vzdelania pokračoval v štúdiu na Pravoslávnej bohosloveckej fakulte v Prešove v odbore Pravoslávna teológia – kňaz. Toto štúdium absolvoval v rokoch 1954 – 1958. Po úspešnom ukončení štúdia 13. septembra v tom istom roku prijal sv. tajinu manželstva s Máriou Pochaničovou z Podhorode, s ktorou spoločne vychovali syna Štefana.

1. októbra 1958 z rúk preosvieteného vladyku Doroteja, neskôr metropolitu Českých krajín a Slovenska, prijal chirotoniu za diakona a následne 5. októbra 1958 prijíma chirotoniu za kňaza. Po exkardinácii z Prešovskej pravoslávnej eparchie do Michalovskej pravoslávnej eparchie bol dňa 10. októbra 1958 preosvieteným vladikom Metodom ustanovený za správcu cirkevnej obce v Hlivištiach, okres Sobrance, kde pôsobil do roku 1963.

V čase pôsobenia na tejto cirkevnej obci, v rokoch 1959 – 1961, absolvoval základnú vojenskú službu. V roku 1963 na vlastnú žiadosť bol z tejto cirkevnej obce preložený do cirkevnej obce v Ruskom Hrabovci s filiálnou cirkevnou obcou v Dúbrave, kde pôsobil do roku 2006. Počas svojej duchovenskej činnosti pod jeho vedením bola vykonaná generálna oprava chrámov a farskej budovy v spomínanej cirkevnej obci. Svoju vernosť k Pravoslávnej cirkvi si obhájil i v ťažkých rokoch 1968 – 1969. Patril medzi tých duchovných, ktorí v 90-tych rokoch obstáli v skúške proti pravoslávnyim veriacim, a napriek odobratým

Posmrtná spomienka

chrámom katolíckou cirkvou východného obradu – uniatmi, stál na čele pravoslávnych veriacich v daných cirkevných obciach pri výstavbe nových chrámov a farskej budovy. Po odchode do starobného dôchodku sa presťahoval spoločne s matuškou Máriou do Košíc, kde pôsobil ako duchovný na dôchodku. Do poslednej chvíle vypomáhal v tejto cirkevnej obci v chráme pri bohoslužbách. Za svoju duchovenskú činnosť bol vyznamenaný všetkými cirkevnými hodnosťami až po právo nosenia mitry.

Zosnulý mitr. prot. Štefan pôsobil na nive Christovej 63 rokov. Bol skromný, obetavý, trezlivý, plný lásky a oddanosti Všemohúcemu Bohu a duchovnej pastve, ktorá mu bola zverená.

Modlitebná rozlúčka so zosnulým o. Štefanom sa uskutočnila 3. decembra 2021 v košickom katedrálnom chráme Zosnutia Presvätej Bohorodičky a sv. Jána Milostivého za prísnych protipandemických opatrení. S nebohým sa, s požehnaním Jeho vysokopreoslávtenosti vладыку Juraja, arcibiskupa michalovsko – košického, rozlúčil tajomník pre misiu prot. Pavol Novák, arcidekan košického arcidekanátu prot. Miroslav Janočko, predstavený katedrálneho chrámu prot. Vladimír Spišák a archidiakon Matúš Spišák. Telesné pozostatky o. Štefana Ciby boli uložené do hrobu na košickom cintoríne Rozália v Košiciach.

Nech všemohúci Boh bude milostivý k jeho duši a uvedie ho do tých miest, kde nie je plač ani škrípanie zubov.

Braženný pokoj i vičná jemu pamjať!

ÚMKE v Michalovciach

Posmrtná spomienka

V nedeľu **7. novembra 2021 vo veku 74 rokov** odovzdal svoju nesmrteľnú dušu Hospodinovi manžel, otec, dedko, náš brat v Christu, **Nikolaj Surgent** z Pravoslávnej cirkevnej obce v Palote. Jeho odchod prišiel v deň 53. výročia sobáša s manželkou Helenou, tak nečakane, že nás všetkých veľmi zaskočil.

Narodil sa 23. augusta 1947 v obci Ruská Voľa nad Popradom. Tu prežil svoje detstvo a mladosť. Spolu s manželkou vychovali dve deti, dcéru Alenu a syna Nikolaja. Brat Nikolaj bol počas svojho života verný Christovej Cirkvi. Takmer 30 rokov pôsobil ako kurátor v Pravoslávnej cirkevnej obci v Humennom, kde aktívne pomáhal pri výstavbe chrámu. Tiež bol členom speváckeho zboru pri chráme sv. Cyrila a Metoda v Humennom.

Po odchode do dôchodku sa spolu s manželkou presťahoval do rodnej obce svojej manželky Palota. Tu ďalej pokračoval v práci na vinici Christovej. Bol kantorom v Pravoslávnej cirkevnej obci v Palote a svojím hlasom, ktorý dostal ako dar od Boha, obohacoval

Posmrtná spomienka

bohoslužby o príjemný duchovný zážitok. Ako aktívny kurátor pomáhal pri zveľadovaní chrámu. Pravidelne sa zúčastňoval sv. bohoslužieb, sv. tajín pokánia a Eucharistie.

Jeho miesto v chráme ostalo po ňom prázdne, ale naša modlitebná spomienka na jeho lásku a skutky pre blaho Cirkvi ostane v našich srdciach. Vo svojich modlitbách prosíme Hospodina Isusa Christa, aby „*so svjatymi upokojil dušu svojho raba Nikolaja, idiže nist bolizň, ni pečal, ni vozdychanije, no žizň bezkonečnaja*“.

Bražennyj pokoj i vičnaja jemu pamjat'!

**Blízka rodina,
duchovný správca prot. Jozef Balberčák
a veriaci PCO v Palote**

Posmrtná spomienka

Dňa **12.12.2021** vo veku **81 rokov** sa navždy zastavilo srdce našej milovanej sestry v Christu **Márie Bojčíkovej**, kantorky Pravoslávnej cirkevnej obce v Ladomirovej.

Každodenná prítomnosť sestry v Christu Márie v našom chráme pre nás znamenala vzácnu podporu v pravoslávnej viere, zdroj radosti a spolupatričnosti. Zosnulá sestra Mária milovala chrám a mala dar pevnej viery. Každý deň v chráme nás zaodievala dobrotou, trpezlivosťou a optimizmom. Modlitba bola pre ňu radosťou. Spolu s o. duchovným prot. Pavlom Kačmárom a kantorom Mgr. Vladimírom Mackom nás viedli v každodennej modlitbe a k sv. Eucharistii.

Zosnulá sestra v Christu Mária poslanie kantorky vykonávala od roku 1999. V rokoch 2003 – 2007 bola posilou v kantorovaní pre Pravoslávne cirkevné obce v Krajnom Čiernom a vo Vagrinci. V rokoch 2012 – 2013 kantorovala v Pravoslávnej cirkevnej obci v Dlhoni. Denne čítala Žaltár. Veľmi dobre ovládala cirkevné nápevy. Tento Boží dar naplno využívala pri bohoslužbách a cirkevných obradoch.

Zosnulá sestra v Christu Mária vyrastala v kresťanskej rodine. Bola vždy skromná a pokorná. Jej životná púť sa skončila tak, ako sa raz skončí život každého z nás. Bola človekom s veľkým srdcom, človekom, ktorý žije pre svojich najbližších. Bola príkladnou, starostlivou a milujúcou manželkou, mamkou, babkou i prababkou. Bola človekom, ktorý nesie v sebe dobro a lásku a dáva ju iným. Nemôžeme nespomenúť jej čestnosť, zmysel pre spravodlivosť, svedomitosť a pracovitosť. To sú vlastnosti, ktoré bezpochyby patrili k jej osobnosti a kvôli ktorým si ju ľudia v Pravoslávnej cirkevnej obci v Ladomirovej vážili. Opuštala tento svet, no to, čo po sebe zanechala, tu bude i naďalej. Bude tu s nami práve v našich spomienkach, v našich srdciach. Jej dobro a láska nech žije ďalej v jej potomkoch, ktorých vychovala v kresťanskom duchu.

Posmrtná spomienka

Touto cestou chceme vyjadriť úprimnú sústrasť rodine. Citíme s Vami. Musí to byť pre vás veľmi ťažké, o to zvlášť, že to bolo nečakané.

Pohrebné obrady za zosnulou sestrou v Christu Máriu odslúžil prot. Mgr. Pavol Kačmár a jerej Mgr. Marián Derco.

Lúčime sa s Vami, sestra v Christu Mária. Skláňame sa pred Vami a pred Vaším životným dielom a v duchu si sľubujeme, že naň nikdy nezabudneme. Vaša pamiatka v nás bude žiť, pokiaľ my budeme nažive. Žiarivý príklad, láska k Hospodinu Bohu, k Presvätej Bohorodičke, našej Cirkvi a svetlá pamiatka drahej zosnulej nech je nám veľkou posilou.

Blaženný pokoj i vičnája jej pamjať!

**Duchovný správca prot. Pavol Kačmár,
rada a veriaci PCO v Ladomirovej**

Posmrtná spomienka

Touto cestou sa chceme rozlúčiť s našou zosnulou **Anastáziou Onofrejovou** z Bardejova. **30. septembra 2021** odovzdala svoju nesmrteľnú dušu do rúk Nášho Hospodina Isusa Christa manželka, mamka a naša veriaca pani Anastázia. Nebolo nedele či sviatku, kedy by neobsadila svoje tradičné miesto v našom chráme. Jej neoddeliteľnou súčasťou bol vždy milý pozdrav a úprimná modlitba. Posledné dva roky jej života boli naplnené smútkom, že nie vždy mohla svoj obľúbený chrám navštíviť, ale aj napriek tomu na Boha nezabúdala. Pohrebné obrady v chráme i v dome smútku boli sprevádzané hojnou účasťou veriacich aj blízkych známych.

Nech milostivý Boh prijme jej dušu do Svojich pribytkov „idíže niš' bolizň, ni pečaľ, ni vzdychanije, no žizň bezkonečnaja.“

Vičnája jej pamjať!

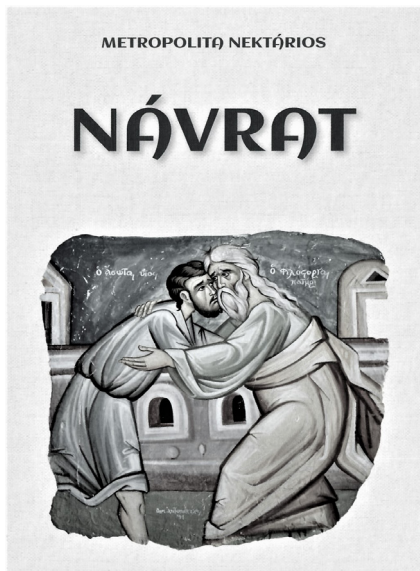
Duchovný a veriaci PCO v Bardejove

Erráta - oprava textu k článku "Posmrtná spomienka na o. Jána Lakatu" v OCAM 11/2021

Rozpis ikon v hrobke otca Jána vykonalí o. Ján Pajkoš a pán Vasiľ Lakata, ktorých práca je naozaj krásnym dielom a modlitbou vo farbách.

Knižná novinka – Návrat

Slovenskému čitateľovi sa do rúk dostáva kniha o duchovnom živote s názvom **Návrat**, ktorá na základe podobenstva o márnotrattnom synovi ukazuje nesmiernu Božiu lásku voči všetkým ľuďom. Nenásilným spôsobom odhaľuje zákuť ľudskej duše a prostredníctvom mnohých príbehov zo života svätých výstižne odpovedá na základné otázky duchovného života.

Kniha je preložená z gréckeho jazyka a je určená tým, ktorí sa zaujímajú o duchovný život. Okrem návodu na zamyslenie sa nad sebou i nad svojím životom, dáva človeku optimizmus a v súčasnej dobe je balzomom pre jeho dušu.

Autorom tejto vynikajúcej knihy je grécky metropolita Nektários, ktorý ju s láskou venuje slovenským čitateľom. Na základe svojich bo-

hatých skúseností duchovného otca približuje veľkú tajinu pokánia a jednoduchým spôsobom odpovedá na tieto základné otázky:

Čo je hriech a aké sú jeho plody?

Čo je pokánie a čo nie je?

Čo je spoveď a čo nie je?

Ako sa pripravujeme na spoveď?

Ako sa spovedáme?

Aký význam má epítímia?

Aký je vzťah medzi tajinou pokánia a tajinou Prijímania?

Názov: Návrat

Autor: Metropolita Nektários

Počet strán: 96

Rozmery: 147 x 218 mm (formát A5), pevná väzba

ISBN: 978-80-971806-5-2

Tlač: Polygrafické centrum, Bratislava, december 2021

Zdroj: <https://www.duchovne-knihy.sk/p/452/navrat>

OBSAH - *СІГ. МАКАЕЇЇЄ*

POSOLSTVO POSVÄTNEJ SYNODY PRAVOSLÁVNEJ CIRKVI V ČESKÝCH KRAJINÁCH A NA SLOVENSKU - CHRISTOVO NARODENIE 2021.....	3
Slovo na sviatok Uvedenia Presvätej Bohorodičky do chrámu (Jerej Viktor Cabiňak).....	6
Uvedenie Presvätej Bohorodičky do chrámu (Protoďiakon Ján Husár).....	7
Jedno v Christu (Prot. Ondrej Semančo).....	9
Keď hľadáme pomoc tam, odkiaľ pomoc neprichádza... (Prot. Miroslav Humeník).....	11
Slovo k 25. nedeli po Päťdesiatnici - Podobenstvo o milosrdnom Samaritánovi (-SHB-).....	13
Svätý Nikolaj Divotvorca (Jerej Viktor Cabiňak).....	15
Slovo na nedelu pred Narodením Christa – svätých otcov (Protoďiakon Ján Husár).....	17
Rodopis Isusa Christa (Prot. Marek Ignaciak).....	20
Zo života a myšlienok svätého Jozefa Hesychasta (VIII.) (ThDr. Pavol Kochan, PhD.).....	22
Svätý novomučeník Gorazd II., biskup český a moravsko-sliezky (Jerej Peter Dobřík).....	25
Medzi Nebom a Zemou (V.) (Jerej Ján Pilko).....	28
Zo života prešovskej eparchie.....	30
Zo života michalovsko-košickej eparchie.....	32
Zo Zastupiteľstva.....	33
Blahoželanie.....	34
Posmrtné spomienka.....	37
Návrat (recenzia na knihu.....)	41

OZNAM: Týmto si vás dovoľujeme informovať, že z nariadenia ÚMR PC sú blahoželania a posmrtné spomienky s výnimkou pravoslávnych duchovných spoplatnené sumou 7 eur. Reklamy a pozvánky na zárobkové akcie (zájazdy, tábory a pod.) sú spoplatnené sumou 10 eur za pol strany a 20 eur za celú stranu. V prípade záujmu môžete svoju reklamu umiestniť aj na našu internetovú stránku www.orthodox.sk. Cena dohodou.

Na prednej strane obálky:

**Pravoslávny chrám
sv. apoštolov Petra a Pavla v Ublí**

Odkaz
sv. Cyrila
a Metoda

ЗАПОВІТ
св. Кирилла
і Мефодія

12
21

**Mesačník Pravoslávnej cirkvi
na Slovensku**

Ročník LXVII/2021
ISSN 0139-9012

**S požehnaním Jeho Blaženosti Rastislava,
arcibiskupa prešovského,
metropolitu českých krajín a Slovenska**

Vydáva: Metropolitná rada
Pravoslávnej cirkvi na Slovensku

Adresa redakcie:

Bayerova 8, 080 01 Prešov

Telefón: 051/77 24 736, 0908 879 835

E-mail: ocam@orthodox.sk

Web: www.orthodox.sk,
www.ocam.orthodox.sk

Zodpovedný redaktor: Prot. Vasyľ Kuzmyk
Jazyková úprava: PhDr. Larisa Kuzmyková
Vychádza 12-krát do roka.

Tlač: Tlačiareň svidnícka, spol. s r. o.
čat. Nebiljaka 121/18, 089 01 Svidník

Ročný príspevok pre jednotlivcov **6,- € +
poštovné 6,- €**, polročný príspevok pre
jednotlivcov **3,- € + poštovné 3,- €**

Účet: IBAN: **SK810900 0000 0000 96292967**

BIC: **GIBASKBX**

Objednávky na odber:

Úrad Metropolitnej rady Pravoslávnej cirkvi
Bayerova 8, 080 01 Prešov

Tel. č.: 051/7724 736

E-mail: mrpc@orthodox.sk

Každá pravoslávna cirkevná obec.

Povolené EVPT 167/2008 z 27. 11. 2008.

Číslo indexu: EV 173/08.